

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE

90
lat
1918-2008

Informacje
i opracowania statystyczne

**OCHRONA ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE
WARMIŃSKO-MAZURSKIM
W 2007 R.**

OLSZTYN 2008 R.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Przewodniczący:
Janusz Pappelbon – Zastępca Dyrektora Urzędu Statystycznego

Członkowie:
Joanna Balcerzak-Kalata
Eliza Bielakow
Monika Borawska
Jacek Grzelak
Alina Hoczyk
Elżbieta Lorek
Małgorzata Miłaszewska
Beata Olszewska

Sekretarz: Agnieszka Wobolewicz

OPRACOWANIE PUBLIKACJI I SKŁAD KOMPUTEROWY
Wydział Analiz i Udostępniania Informacji Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna w Internecie: www.stat.gov.pl/olsz

ISBN – 978-83-88130-78-1

Druk i oprawa: Wydział Poligraficzny Urzędu Statystycznego w Olsztynie
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82. Zamówienie nr 80/WP/2008
Nakład 72 egz.   Cena 20,00 zł

PRZEDMOWA

„Ochrona środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2007 r.” jest kolejną, po wydanej w 2005 r. publikacją Urzędu Statystycznego w Olsztynie poświęconą tematyce ochrony środowiska w regionie.

Opracowanie składa się z uwag ogólnych i metodycznych, wyników badań oraz tablic z danymi statystycznymi. W części zawierającej wyniki badań dokonano charakterystyki warunków naturalnych, poruszono problematykę zanieczyszczenia i ochrony ziemi, wód i powietrza, zaprezentowano informacje dotyczące różnorodności biologicznej oraz aspektów ekonomicznych ochrony środowiska. Opis ten wzbogacono wykresami statystycznymi.

Część tabelaryczna zawiera tablice przeglądowe obejmujące porównania międzywojewódzkie za 2007 r. oraz tablice prezentujące ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie (2000, 2005, 2006, 2007). Szczegółowe informacje znajdują się w tablicach wojewódzkich. Zostały one również pokazane według podregionów, powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego.

Wyrażam nadzieję, iż opracowanie będzie cennym i interesującym źródłem informacji o zasobach środowiska naturalnego i jego ochronie.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, grudzień 2008 r.

PREFACE

„Environmental protection in Warminsko-Mazurskie Voivodship in 2007” is the next edition after elaboration of Statistical Office in Olsztyn published in 2005, concerning environmental protection in the region.

The publication consists of general and methodological notes and results of surveys in form of analytical notes and statistical tables. In the part including results of the surveys is placed a characteristic of natural conditions, pollution and protection of land and soil, water and air problems, information of biodiversity and economic aspects of environment protection. The description is enriched with statistical graphs.

There are review tables concerning comparison between voivodships in 2007 and tables presenting the main data on environmental protection in the voivodship (in 2000, 2005, 2006, 2007) in the statistical tables part. Detailed information are presented in voivodship tables. They are also showed by podregions, powiats and gminas of Warminsko-Mazurskie Voivodship.

I hope that the elaboration will be valuable and interesting source of information about resources of natural environment and its protection.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

SPIS TREŚCI**CONTENTS**

		Tabl. Table	Str. Page
PRZEDMOWA	PREFACE	x	3
UWAGI OGÓLNE	GENERAL NOTES	x	11
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES		
I. Źródła i zakres danych	<i>I. Sources and the scope of data</i>	x	13
II. Objasnienia podstawowych danych	<i>II. Explanation of selected data</i>	x	13
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS		
Warunki naturalne	<i>Natural conditions</i>	x	23
Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby	<i>Use and protection of land and soil</i> .	x	23
Zanieczyszczenie i ochrona wód	<i>Pollution and protection of water</i>	x	23
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	<i>Pollution and protection of air</i>	x	25
Lasy. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	<i>Forests. Nature and biodiversity protection</i>	x	26
Odpady	<i>Waste</i>	x	26
Działalność inspekcyjno -kontrolna	<i>Inspective activity</i>	x	28
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	<i>Economic aspects of environment protection</i>	x	28
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW TABLES		
I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według województw w 2007 r.	<i>I. Major data on condition, hazard and protection of the environment by voivodships in 2007</i>	x	30
II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie warmińsko -mazurskim	<i>II. Major data on condition, hazard and protection of the environment in Warmińsko -Mazurskie Voivodship</i>	x	36
TABLICE WOJEWÓDZKIE	VOIVODSHIP TABLES		
Warunki naturalne	Natural conditions		
Położenie geograficzne województwa	<i>Geographical location of the voivodship</i>	1	39
Powierzchnia i granice	<i>Territory and borders</i>	2	39
Układ pionowy powierzchni	<i>Relief of the earth surface</i>	3	39
Większe i głębsze jeziora	<i>Larger and deeper lakes</i>	4	40
Dane meteorologiczne	<i>Meteorological data</i>	5	40
Średnie miesięczne temperatury powietrza	<i>Average monthly air temperature</i>	6	40
Średnie miesięczne sumy opadów ...	<i>Average monthly sums of precipitation</i>	7	40
Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby	Use and protection of land and soil		
Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	<i>Geodesic area by land use</i>	1(8)	41

		Tabl. Table	Str. Page
Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej	<i>Agricultural and forest land excluded from production .....</i>	2(9)	42
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management, reclaimed and managed lands .....</i>	3(10)	42
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych	<i>Area of reclaimed agricultural land</i>	4(11)	43
Požary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	<i>Fires of agricultural cultivation, meadow, rye fields and abandoned fields .....</i>	5(12)	43
Zużycie nawozów sztucznych i wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	<i>Use of artificial and lie fertilizers in pure nutrient .....</i>	6(13)	43
Gospodarstwa prowadzące produkcję metodami ekologicznymi oraz przetwórnice ekologiczne	<i>Ecological farms and number of controlled ecological processing plants .....</i>	7(14)	44
Integrowana produkcja	<i>Integrated production .....</i>	8(15)	44
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów	<i>Area, resources and exploitation of peat deposits .....</i>	9(16)	44
Zanieczyszczenie i ochrona wód	<i>Pollution and protection of water</i>		
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal .....</i>	1(17)	45
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ...	<i>Water consumption for needs of the national economy and population ..</i>	2(18)	45
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne oraz napełniane stawy rybne .	<i>Irrigated agricultural and forest land and water-filled fish-ponds ....</i>	3(19)	45
Melioracje podstawowe	<i>Basic reclamation .....</i>	4(20)	46
Bilans gospodarowania wodą w przemyśle	<i>Balance of water management in industry .....</i>	5(21)	46
Gospodarowanie wodą według wybranych sekcji PKD	<i>Water management by PKD sections .</i>	6(22)	47
Gospodarowanie wodą w sieci wodociągowej	<i>Water management in water-supply network .....</i>	7(23)	47
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	<i>Towns connected to waste water treatment plants .....</i>	8(24)	48
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal waste water discharged to water or ground .....</i>	9(25)	48
Oczyszczalnie ścieków komunalnych	<i>Waste water (municipal) treatment plants .....</i>	10(26)	48
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	<i>Municipal waste water discharged through sewerage system and population connected to waste water treatment plants .....</i>	11(27)	49

		Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Ścieki przemysłowe	<i>Industrial waste water .....</i>	12(28)	49
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych	<i>Industrial waste water treatment plants .....</i>	13(29)	50
Osady z oczyszczalni ścieków przemysłowych i komunalnych	<i>Sewage sludge from industrial and municipal waste water treatment plants .....</i>	14(30)	50
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	<i>Pollution and protection of air</i>		
Zakłady przemysłowe szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ..	<i>Enterprises especially noxious to air purity .....</i>	1(31)	51
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych według wielkości emisji	<i>Emitters in the area of enterprises especially noxious by emission quantity .....</i>	2(32)	51
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w zakładach szczególnie uciążliwych według stopnia skuteczności	<i>Enterprises with a basic installation to reduction of air pollutants in enterprises noxious by effectiveness .....</i>	3(33)	51
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego z zakładów szczególnie uciążliwych	<i>Emission of industrial air pollutants from enterprises especially noxious ..</i>	4(34)	52
Emisja zanieczyszczeń powietrza według wybranych rodzajów substancji	<i>Emission of industrial air pollutants by selected kind of substances .....</i>	5(35)	52
Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających zakładów szczególnie uciążliwych	<i>Air pollutants stopped and neutralized in purifying devices of enterprises especially noxious .....</i>	6(36)	52
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według PKD	<i>Emission of industrial air pollutants from enterprises especially noxious by PKD sections .....</i>	7(37)	53
Lasy. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	<i>Forests. Nature and biodiversity protection</i>		
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia	<i>Forest land designated for a forestation .....</i>	1(38)	54
Hodowla lasu	<i>Forest breed .....</i>	2(39)	54
Zadrzewienia	<i>Plantings .....</i>	3(40)	55
Pozyskanie drewna	<i>Removals .....</i>	4(41)	55
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value .....</i>	5(42)	55
Rezerwaty przyrody	<i>Nature reserves .....</i>	6(43)	56
Parki krajobrazowe	<i>Scenic parks .....</i>	7(44)	56
Pomniki przyrody	<i>Nature monuments .....</i>	8(45)	57
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach i na wsi	<i>Public and settlement green areas in towns and in villages .....</i>	9(46)	57

		Tabl. Table	Str. Page
Odpady	Wastes		
Odpady przemysłowe uciążliwe dla środowiska	<i>Industrial waste noxious to environment .....</i>	1(47)	58
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) według grup odpadów	<i>Waste generated and accumulated by types .....</i>	2(48)	58
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) według PKD	<i>Waste generated and accumulated by PKD sections .....</i>	3(49)	59
Odpady komunalne oraz nieczystości ciekłe	<i>Municipal waste and liquid waste ...</i>	4(50)	59
Odpady komunalne zebrane selektywnie	<i>Municipal waste collected .....</i>	5(51)	60
Miejsca deponowania odpadów komunalnych	<i>Deposition places of municipal waste .....</i>	6(52)	60
Odgazowywanie składowisk odpadów komunalnych	<i>Outgassing of municipal waste landfill .....</i>	7(53)	60
Działalność inspekcyjno-kontrolna	Inspective activity		
Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska .	<i>Activity of the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection .....</i>	1(54)	61
Jakość wody dostarczanej ludności do spożycia z wodociągów	<i>Quality of water delivered for population consumption from water-supply network .....</i>	2(55)	62
Ocena sanitarna kąpielisk	<i>Sanitary evaluation of surface water intakes .....</i>	3(56)	62
Ocena sanitarna niektórych krajowych środków spożywczych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz Inspekcję Weterynaryjną	<i>Sanitary evaluation of some domestic foodstuffs by the State Sanitary Inspectorate services and Veterinary Inspection services .....</i>	4(57)	63
Działalność laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	<i>Laboratory activity of the State Sanitary Inspectorate services in the scope of food hygiene and feed and durables designated for food contact .....</i>	5(58)	63
Obiekty produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością według oceny Państwowej Inspekcji Sanitarnej	<i>Objects of production and trade of food and durables designated for food contact by State Sanitary Inspectorate evaluation.....</i>	6(59)	64
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie poważnych awarii	<i>Control activity of the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in the scope of extraordinary hazards to the environment .....</i>	7(60)	64

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska		
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania	1(61)	65
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania	2(62)	66
Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania	3(63)	66
PODREGIONY, POWIATY, GMINY		
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r.	1(64)	67
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r.	2(65)	68
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w 2007 r.	3(66)	69
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2007 r. ..	4(67)	70
Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2007 r.	5(68)	75
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2007 r.	6(69)	76
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) w 2007 r.	7(70)	81
Składowiska odpadów komunalnych, odpady komunalne i nieczystości ciekłe w 2007 r.	8(71)	82
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w 2007 r.	9(72)	83
Niektóre efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2007 r.	10(73)	88

		Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
WYKRESY	GRAPHS		
Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w 2008 r.	<i>Use of geodesic land of the voivodship in 2008 .....</i>	x	89
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r.	<i>Water consumption for needs of the national economy and population in 2007 .....</i>	x	89
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged to surface water or ground .....</i>	x	90
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2007 r.	<i>Emission of air pollutants from enterprises especially noxious in 2007 .....</i>	x	90
Lesistość w 2007 r.	<i>Forest cover in 2007 .....</i>	x	91
Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2007 r.	<i>Municipal waste collected in 2007 ..</i>	x	91
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2007 r.	<i>Outlays on fixed assets of environmental protection by directions of investing in 2007 .....</i>	x	92
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2007 r.	<i>Outlays on fixed assets of water management by directions of investing in 2007 .....</i>	x	92

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w opracowaniu prezentowane są zgodnie z obowiązującym podziałem administracyjnym i agregowane na poziomie: kraju, województw, podregionów (grupujących jednostki szczebla powiatowego), powiatów i gmin.
2. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
3. Pod pojęciem „**przemysłowe**”: ścieki, emisja zanieczyszczeń powietrza i odpady należy rozumieć zanieczyszczenia wykazane przez jednostki (podmioty gospodarcze) spełniające określone kryteria uciążliwości ekologicznej, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysle” obejmującym sekcje: „Górnictwo i kopalnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział jest jednak niewielki.
4. Zamieszczone informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących**.
5. Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT; Dane grupowane w podziale według rodzajów działalności w **przemysle** – dotyczą sekcji: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością.
7. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku według stanu w dniu 30 VI.
8. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie.
9. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
10. Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdują się w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” GUS.
11. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) zastosowano skróty; skrócone nazwy oznaczone zostały znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podano poniżej:

skrót	pełna nazwa sekcji PKD
Handel i naprawy	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
Obsługa nieruchomości i firm	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	- oznacza, że zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
	(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Znak	x	- oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD.
„W tym”		- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc
mln	=	milion
kg	=	kilogram
m	=	metr
mb	=	metr bieżący
m ²	=	metr kwadratowy
ha	=	hektar
km	=	kilometr
km ²	=	kilometr kwadratowy
m ³	=	metr sześcienny
dam ³	=	dekametr sześcienny
hm ³	=	hektometr sześcienny
t	=	tona
r.	=	rok
PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności

UWAGI METODYCZNE

I. Źródła i zakres danych

Informacje uzyskano na podstawie sprawozdawczości GUS.

Materiałem uzupełniającym były dane ze sprawozdawczości Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Zdrowia oraz z wewnętrznych systemów informacyjnych i źródeł administracyjnych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, a także Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Marszałkowskiego i Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Ponadto wykorzystano wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz laboratoryjnych wykonywanych przez organy: Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Weterynaryjnej, Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Dodatkowo wykorzystane zostały dane: Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

II. Objasnienia podstawowych pojęć

Warunki naturalne

Granica państwa jest to powierzchnia pionowa przechodząca przez linię graniczną, oddzielająca terytorium państwa polskiego od terytoriów państw i od morza pełnego. Rozgranicza ona również przestrzeń powietrzną, wody i wnętrze ziemi.

Średnie roczne temperatury powietrza zostały wyznaczone na podstawie średnich dobowych wartości liczonych z ośmiu obserwacji na stacjach synoptycznych IMGW.

Miesięczne sumy opadu atmosferycznego zostały obliczone na podstawie sum dobowych w oparciu o wybrane stacje i posterunki IMGW, które oddają przestrzenne różnicowanie przebiegu sum opadu atmosferycznego na określonym obszarze.

Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby

Dane o stanie i zmianach w **ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów sporządzanych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej.

Nowa ewidencja gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454) wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie

lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Integrowana produkcja jest systemem gospodarowania, w którym producent prowadzi produkcję roślin z wykorzystaniem zrównoważonego postępu technicznego i biologicznego w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu, zwracając szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Produkcję tę regulują przepisy ustawy o ochronie roślin z dnia 18 grudnia 2003 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. z 2004 r. Nr 178, poz. 1834 z późn. zm.). Nadzór oraz certyfikacja Integrowanej produkcji została powierzona Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W dniu 14 czerwca 2007 r. decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi integrowana produkcja w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie roślin została uznana za krajowy system jakości żywności. Producenci, którzy uzyskają urzędową certyfikację, mają prawo posługiwania się certyfikatem oraz oznaczania produktów zastrzeżonym znakiem (logo) integrowanej produkcji.

Zanieczyszczenie i ochrona wód

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- w pozycji „na cele produkcyjne” (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem) – wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu. Dane o ściekach przemysłowych dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek określonych w pkt 1 – które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje „Górnictwo i kopalnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych), do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie

z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizację metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków, np. oczyszczanie ścieków mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno – chemiczno – biologiczne zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Ścieki komunalne to ścieki bytowe (z zamieszkałych budynków i osiedli mieszkaniowych oraz z terenów usługowych) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o ściekach komunalnych obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz od 1994 r. wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej, będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych oraz tzw. oczyszczalnie zbiorcze należące do spółek wodnych, a od 1994 r. wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Większa ilość ścieków miejskich i wiejskich oczyszczanych od odprowadzonych siecią kanalizacyjną może występować w następujących w przypadkach:

- oczyszczalnia otrzymuje ścieki oddzielnym kolektorem z zakładu lub do kolektora zakładowego odprowadzone są ścieki socjalno-bytowe z miast/wsi,
- kolektor zakładowy pełni rolę sieci kanalizacyjnej, lecz nie został przejęty przez jednostki prowadzące działalność wodociągowo-kanalizacyjną,
- ścieki są dowożone do oczyszczalni,
- stosowania metody określania ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną opartej głównie na odczytach wodomierzy, przyjmując ilość ścieków równą ilości dostarczanej wody i informacjach o ryczałtowych ilościach odprowadzonych ścieków.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wyraża wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach w stosunku do jednostkowego ładunku w ściekach odprowadzonych od jednego mieszkańca w ciągu doby (określonego jako BZT₅), równego 60 g O₂ na dobę.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków**, do 2000 r. określanej jako „ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków”, podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej, według stanu w dniu 31 XII.

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wydalenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona albo na drodze pomiarów, albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych. Statystyka wykorzystuje oba źródła danych z tego zakresu.

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono w latach 1971-1985 zakłady przemysłowe (w tym również zakłady energetyki zawodowej) uznane za szczególnie uciążliwe dla środowiska przez właściwe terenowo organa administracji rządowej. Od 1986 r. badanie statystyczne rozszerzono na wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian

(Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami). Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowouruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń. Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują całkowitej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji.

W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”. Dane o **emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** pochodzą z corocznej sprawozdawczości GUS i dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 260, poz. 2176).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji. Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych, przy czym część sprawozdawców nie jest w stanie dokonać oszacowania wszystkich emitowanych do powietrza i objętych badaniem statystycznym rodzajów zanieczyszczeń. Dane pochodzące z badania GUS mają zatem charakter orientacyjny i niepełny, dają obraz w pewnym stopniu zaniżony w stosunku do rzeczywistych rozmiarów sumarycznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dotyczy to m. in. danych o wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂), który objęty został badaniami statystycznymi od 1993 r. Ze względu na to, że wielkość emisji CO₂ charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, prezentowany w publikacji wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony podobnie, jak w latach poprzednich, bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂.

Mimo powyższych zastrzeżeń, jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i w miarę stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości

zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Las. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

Do **powierzchni gruntów leśnych** w rozumieniu ustawy o lasach, zalicza się grunty:

- o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji lub stanowiące rezerваты przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków. Są one definiowane określeniem „powierzchnia lasów”,
- związane z gospodarką leśną, zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Lesistość (wskaźnik lesistości) jest to stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i grzybów, oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze rozporządzenia wojewody.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze rozporządzenia wojewody.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiskami dokumentacyjnymi są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne ustanawia się w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy.

Odpady

Informacje o odpadach za 2000 r. opracowywane zostały w oparciu o ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592 z późn. zm.) oraz zgodnie z Klasyfikacją odpadów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 grudnia 1997 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1135). Z tego powodu dane od 2000 r. nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Dane o odpadach w latach 2006-2007 opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251), która weszła w życie 1 października 2001 r. oraz Katalog odpadów, wprowadzony w życie dnia 1 stycznia 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206). Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych. Katalog odpadów dzieli wszystkie odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstawania. Prezentowane w dziale dane o odpadach innych, niż komunalne obejmują pierwsze 19 grup katalogu. Dane o odpadach komunalnych (grupa 20 katalogu) badane są i prezentowane w niniejszej publikacji oddzielnie.

Zawarte w dziale informacje o **odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych)** prezentują ilości i rodzaje:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Unieszkodliwianie odpadów polega na poddaniu odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Do **procesów unieszkodliwiania odpadów** zalicza się m.in. składowanie na składowiskach, obróbkę w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się procesy spalania odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy, w tym zgazowywanie, proces plazmowy, rozkład pirolityczny, prowadzone w przeznaczonych do tego instalacjach lub urządzeniach na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce. Składowisko odpadów jest to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem. Odpady przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ich ilości do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku. Magazynowanie może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny. Miejsce magazynowania odpadów nie wymaga wyznaczenia w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez, m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Działalność inspekcyjno-kontrolna

Informacje o **ocenie sanitarnej wodociągów i studni oraz jakości wody** pobieranej z tych urządzeń od 2001 r. opracowywane są w ujęciu nieporównywalnym za lata poprzednie i zgodnym z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 4 IX 2000 r. w sprawie warunków jakim powinna odpowiadać woda do picia i na potrzeby gospodarcze, woda w kąpieliskach oraz zasad sprawowania kontroli jakości wody przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej

(Dz. U. Nr 82, poz. 937) oraz z dnia 19 XI 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203, poz. 1718).

Informacje dotyczące oceny sanitarnej obiektów wczasowo-turystycznych, terenów rekreacyjnych, ujęć wód powierzchniowych i kąpielisk opracowano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 X 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. Nr 183, poz. 1530) i rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 XI 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz. 1728.). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonywanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Klasyfikacja wodociągów i studni polega na pogrupowaniu wodociągów według ich wydajności dobowej oraz podział studni na publiczne i inne (obejmujące studnie zakładowe i przydomowe).

Wodociągi – zespoły urządzeń rozprawdzających wodę w sposób ciągły, których głównym przeznaczeniem jest zaopatrywanie w wodę gospodarstw domowych na zasadzie powszechnej dostępności.

Studnie – urządzenia służące do ujmowania i pionowego czerpania wody.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów i jakości środków spożywczych** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy, m.in. mikrobiologiczne, chemiczne i organoleptyczne tych artykułów, prowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w punktach sprzedaży i Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego w punktach uboju (w zakresie mięsa) na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 XI 1970 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 245 z późn. zm.) oraz z dnia 11 V 2001 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 634 z późn. zm.).

Środki spożywcze – produkty żywnościowe, substancje lub ich mieszaniny zawierające składniki przeznaczone do odżywiania ludzi, w stanie naturalnym lub przetworzonym.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- nabycie gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in.: na roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie i z wyłączeniem osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów); jednostek budżetowych prowadzących działalność zaklasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) do: poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody (dział 41), wznoszenia kompletnych obiektów budowlanych lub ich części; inżynierii lądowej i wodnej (grupa 45.2), działalności w zakresie architektury, inżynierii (grupa 74.2), badań i analiz technicznych (grupa 74.3), administracji publicznej oraz polityki ekonomicznej i społecznej (grupa 75.1), usług na rzecz całego społeczeństwa (grupa 75.2 z wyłączeniem klasy 75.23 – wymiar sprawiedliwości), ochrony zdrowia ludzkiego (grupa 85.1), odprowadzania ścieków, wywozu odpadów, usług sanitarnych i pokrewnych (dział 90), a także gmin oraz spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwroty niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskane pożyczki). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Pomoc zagraniczna na ochronę środowiska w postaci dotacji dewizowych i darowizn udzielana jest Polsce od 1990 r. w oparciu o umowy i porozumienia międzyrządowe oraz na podstawie protokołów, oświadczeń i porozumień podpisywanych przez upoważnione agendy rządowe Polski i państw wspierających finansowo realizację projektów ochrony środowiska.

U w a g a. Wszystkie wartości podawane są w cenach bieżących.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Warunki naturalne

Województwo warmińsko-mazurskie leży w północno-wschodniej części kraju. Od północy graniczy z Rosją, od wschodu z województwem podlaskim, od południa z mazowieckim i kujawsko-pomorskim, a od zachodu z pomorskim. Północna granica o długości 208 km jest jednocześnie granicą Unii Europejskiej.

Warmińsko-mazurskie, o powierzchni 24173 km², zajmowało w 2007 r. czwarte miejsce w kraju pod względem wielkości.

Natomiast pod względem liczby ludności zajmowało 12 lokatę w kraju. Według stanu w dniu 31 XII 2007 r. województwo zamieszkiwało 1426,2 tys. osób. Na 1 km² powierzchni przypadało 59 osób (najmniejsza gęstość zaludnienia, tak samo jak w województwie podlaskim). W miastach zamieszkiwało 60,0% ludności.

Na terenie województwa znajdowało się 49 miast, 3778 miejscowości wiejskich; 16 gmin miejskich (w tym 2 miasta na prawach powiatu: Olsztyn i Elbląg), 67 gmin wiejskich i 33 gminy miejsko-wiejskie.

Stolicą i najważniejszym ośrodkiem regionalnym jest Olsztyn, prawie 176-tysięczne miasto położone w środkowej części województwa nad rzeką Łyną. Ważną funkcję pełnią również dwa ośrodki – Elbląg i Ełk (stolice podregionów).

Średnie temperatury powietrza zanotowane na stacji meteorologicznej w Olsztynie zwiększyły się w ciągu roku z 8,1°C w 2006 r. do 8,6°C w 2007 r. Wzrosły także roczne sumy opadów z 632 mm do 757 mm, średnia prędkość wiatru w ciągu roku z 2,9 m/s do 3,3 m/s oraz średnie zachmurzenie z 5,1 oktanów do 5,4 oktanów.

Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby

Według stanu w dniu 1 I 2008 r. ponad połowę powierzchni geodezyjnej województwa stanowiły użytki rolne (55,1%). Wśród nich najwięcej zajmowały grunty orne (37,0% ogólnej powierzchni). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowiły 32,0%, grunty pod wodami 5,7%, a tereny zabudowane i zurbanizowane 3,5%.

W ciągu 2007 r. wyłączono z produkcji rolniczej 240 ha, a z produkcji leśnej 9 ha. Na tereny osiedlowe przeznaczono 43,4 %.

Łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji według stanu w dniu 31 XII 2007 r. wynosiła 5046 ha (o 56 ha więcej niż w 2006 r.), z czego 96,5% to grunty zdewastowane, a 3,5% zdegradowane. W ciągu roku zrekultywowano 67 ha (11 ha na cele rolnicze i 56 ha na cele leśne), tj. o 23,0% mniej niż w 2006 r.

Zanieczyszczenie i ochrona wód

Na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r. pobrano 135,2 hm³ wody, tj. o 1,2% mniej niż w rok wcześniej. Ponad połowę wody (52,4%) pobrano na cele eksploatacji sieci wodociągowej. Prawie 23% pobrano na cele produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem), a prawie 25% do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. Większość pobranej wody stanowiły wody podziemne. Udział wody pobranej w województwie w stosunku do kraju wyniósł 1,2%.

Największy pobór wody odnotowano w Elblągu (22,7 hm³) i Olsztynie (16,0 hm³).

W przeliczeniu na 1 km² pobrano 5,6 dam³ wody w województwie, a w kraju 36,5 dam³. W Elblągu wskaźnik ten wyniósł 284,2 dam³ na 1 km², a w Olsztynie 181,6 dam³ na 1 km².

Życie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r. wyniosło 121,8 hm³ i było o 0,6% mniejsze niż w 2006 r. Struktura zużycia wody w województwie

różniła się od struktury krajowej. Większość wody w kraju zużywana była w 2007 r. na potrzeby przemysłu (75,2%, w województwie 25,8%). Natomiast w warmińsko-mazurskim najwięcej wody zużyto w sieci wodociągowej (46,5%, w kraju 14,5%). Udział wody zużytej w województwie w stosunku do kraju wyniósł 1,1%.

Największe zużycie wody odnotowano w Elblągu (21,2 hm³) i Olsztynie (13,9 hm³).

W przeliczeniu na 1 km² zużyto 5,0 dam³ wody w województwie, a w kraju 34,7 dam³.

Stan czystości wód powierzchniowych w województwie nie jest zadowalający. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie wraz z Delegaturami w Elblągu i Giżycku w 2007 r. przeprowadził badania 49 rzek w 61 punktach badawczych. Biorąc pod uwagę ocenę ogólną w żadnym z monitorowanych przekrojów nie stwierdzono wód I i II klasy czystości (bardzo dobrej i dobrej jakości). Najwięcej, bo w 39 punktach, wody odpowiadały IV klasie czystości (niezadowalającej jakości), natomiast w 15 punktach – III klasie (zadowalającej jakości), zaś w 7 punktach należały do V klasy czystości (złej jakości).

W 2007 r. WIOŚ wykonał również badania stanu czystości 19 jezior województwa. Wody tylko jednego zbiornika odpowiadały I klasie czystości, sześciu II klasie, ośmiu III klasie czystości, a czterech nie odpowiadało normom.

Na zanieczyszczenie wód wpływają głównie odprowadzane do nich ścieki. Stopniowo zmniejszała się ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzanych do wód lub do ziemi. W 2006 r. odprowadzono 66,3 hm³ ścieków, a w 2007 r. 66,2 hm³. Tym samym zmniejszyła się ilość ścieków wymagających oczyszczenia z 50,7 hm³ do 49,9 hm³. Udział ścieków nieoczyszczanych w 2007 r. wyniósł 0,5% ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi. Najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzono do wód lub do ziemi siecią kanalizacyjną (w 2006 r. 72,1%, w 2007 r. 70,8%).

Udział ścieków oczyszczanych w wyższym stopniu (tj. metodami biologicznymi i z podwyższonym usuwaniem biogenów) w ilości ścieków ogółem wymagających oczyszczenia wzrósł z 96,3% w 2006 r. do 98,1% w 2007 r.

Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w przeliczeniu na 1 km² nie zmieniła się w porównaniu z 2006 r. i wyniosła 2,1 dam³.

Wśród powiatów największą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadził do wód lub ziemi Olsztyn (10,1 hm³, w tym 96,8% oczyszczono metodą z podwyższonym usuwaniem biogenów) i Elbląg (6,7 hm³, w tym 98,3% oczyszczono metodą z podwyższonym usuwaniem biogenów). W przeliczeniu na 1 km² wyniosło to odpowiednio 115,0 dam³ i 84,0 dam³ ścieków.

W 2007 r. było 28 oczyszczalni ścieków przemysłowych o przepustowości 54,3 dam³/d i 221 komunalnych o przepustowości 369,6 dam³/d. Liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych zmalała w stosunku do poprzedniego roku o 22,2%, a komunalnych wzrosła o 12,8%. Wszystkie miasta były obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków, w tym 55,1% przez oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2007 r. stanowiła 71,7% ogółu ludności (w kraju 62,2%). W miastach odsetek ten wyniósł 98,6%, a na wsi 31,4% (w kraju odpowiednio 86,6% i 23,8%). Najwięcej, bo 54,5% ludności korzystało z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Największym odsetkiem ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wykazały się powiaty grodzkie: Elbląg (100,0% ludności) i Olsztyn (99,7%). Najmniejszym wskaźnikiem wykazały się powiaty: nowomiejski (36,4%) i elbląski (38,2%).

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzane są osady ściekowe. Ilość osadów ściekowych wytworzonych w 2007 r. w oczyszczalniach ścieków przemysłowych i komunalnych wyniosła 28,6 tys. ton suchej masy, tj. o 0,1 tys. ton mniej niż w 2006 r. Z oczyszczalni ścieków komunalnych pochodziło 96,2% osadów. Według stanu w końcu 2007 r. na terenach oczyszczalni ścieków przemysłowych i komunalnych (na składowiskach,

poletkach, lagunach i w stawach osadowych) nagromadzono 36,5 tys. ton suchej masy osadów ściekowych, tj. o 22,7% mniej niż w końcu 2006 r.

Z analizy zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków przemysłowych i komunalnych w 2007 r. wynika, że 38,1% magazynowano czasowo, 25,9% wykorzystano w rolnictwie, a 22,0% osadów składowano.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

O skali i strukturze zanieczyszczeń powietrza decyduje przede wszystkim sektor energetyczno-przemysłowy. Dla zbiorowości wyżej wymienionego sektora przyjęto określenie „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”. W 2007 r. w województwie odnotowano 41 takich zakładów. Wśród nich 73,2% posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, a 12,2% gazowych.

Dane dotyczące emisji zanieczyszczeń powietrza nie obejmują wszystkich źródeł, w tym emisji komunikacyjnej oraz z mniejszych zakładów, które nie są objęte obowiązkiem składania sprawozdań z wielkości i rodzaju wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń.

Głównymi źródłami zorganizowanej emisji w województwie są procesy energetycznego spalania paliw, oraz – w mniejszym stopniu – procesy technologiczne. W 2007 r. największa część emisji zanieczyszczeń przemysłowych pochodziła z jednostek prowadzących działalność w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę: 57,1% ogółu zanieczyszczeń pyłowych i 58,4% gazowych (z dwutlenkiem węgla).

W 2007 r. wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 1,4 tys. t i w porównaniu do 2006 r. zmniejszyła się o 17,4%, w tym ze spalania paliw o 18,2%; a gazowych wyniosła 1405,6 tys. t i zmniejszyła się o 0,3%, w tym dwutlenku węgla o 0,3%. W porównaniu do innych województw emisja zarówno zanieczyszczeń pyłowych, jak i gazowych była w województwie najmniejsza, co postawiło warmińsko-mazurskie na 1 miejscu.

W strukturze pyłowych zanieczyszczeń powietrza w 2007 r. dominowały pyły pochodzące ze spalania paliw i stanowiły one 93,3%. Z kolei w strukturze gazowych zanieczyszczeń powietrza (bez dwutlenku węgla) największy udział miał dwutlenek siarki (47,0%) i tlenek węgla (26,1%).

W 2007 r. na terenie powiatu gołdapskiego i nowomiejskiego nie odnotowano zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady położone na terenie Olsztyna (235 t) i powiatu giżyckiego (143 t). W przeliczeniu na 1 km² największym współczynnikiem wykazał się Olsztyn (2,7 t) i Elbląg (0,9 t) wobec średniej w województwie wynoszącej 0,1 t. Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) wyemitowały zakłady położone na terenie Olsztyna (461,5 tys. t) i Elbląga (275,5 tys. t). W przeliczeniu na 1 km² największym współczynnikiem wykazał się Olsztyn (5244,7 t) i Elbląg (3444,1 t) wobec średniej w województwie wynoszącej 58,1 t.

Na obszarze powiatów: ełckiego, giżyckiego i piskiego, wchodzących w skład Zielonych Płuc Polski, zwraca uwagę wysoka emisja zanieczyszczeń powietrza, w stosunku do ogólnej emisji z zakładów województwa. Udział pyłów wyemitowanych przez zakłady z tych powiatów stanowił w 2007 r. 21,9% ogólnej emisji pyłów w województwie, w tym ze spalania paliw 22,7%; a zanieczyszczeń gazowych – 19,9%, w tym tlenku węgla – 24,3%, dwutlenku węgla – 19,9%, dwutlenku siarki – 19,7% i tlenków azotu – 16,9%.

W 2007 r. w porównaniu do 2006 r. odnotowano wzrost liczby filtrów tkaninowych o 31 (o 55,4%), multicyklonów o 4 (o 13,8%) i elektrofiltrów o 1 (o 12,5%) oraz spadek urządzeń mokrych o 18 (o 94,7%) i cyklonów o 17 (o 14,3%).

Zaobserwowano wzrost wskaźnika zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza z 96,6% w 2006 r. do 96,8% w 2007 r. W tym samym czasie zmalał wskaźnik

zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) z 2,9% w 2006 r. do 1,4% w 2007 r. Jednocześnie zmalała wielkość zanieczyszczeń zatrzymanych i zneutralizowanych w tych urządzeniach: pyłowych o 5,3 tys. t (o 11,4%) i gazowych o 143 t (o 50,4%).

Lasy. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

Według stanu w dniu 31 XII 2007 r. grunty leśne zajmowały 751,8 tys. ha, co stanowiło 31,1% ogólnej powierzchni województwa. Powierzchnia ta uplasowała warmińsko-mazurskie na 4 miejscu w kraju. W stosunku do poprzedniego roku grunty leśne zwiększyły się o 1,7 tys. ha (o 0,2%). Lasy stanowiły 97,2%, zaś grunty związane z gospodarką leśną 2,8%. Powierzchnia zajmowana przez lasy wzrosła o 1,6 tys. ha, tj. 0,2% w porównaniu z 2006 r. Grunty przeznaczone do zalesienia (w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) zajmowały 1,0 tys. ha.

Wskaźnik lesistości, czyli stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej, w 2007 r. wyniósł 30,2% (identyczny jak w 2006 r.), co uplasowało województwo na 7 pozycji w kraju (lesistość w kraju 28,9%). Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiecie szczycieńskim (49,1%) i piskim (48,5%), a najniższy w kętrzyńskim (16,1%) i elbląskim (18,4%).

Zdecydowaną większość ogólnej powierzchni lasów stanowiły lasy publiczne. Według stanu w dniu 31 XII 2007 r. było to 94,4% (690,3 tys. ha). W porównaniu do 2006 r. lasy publiczne zwiększyły swoją powierzchnię o 345 ha, tj. o 0,1%.

W 2007 r. pozyskano 4008,3 dam³ drewna (bez drewna z zadrzewień). Było to o 888,5 dam³, tj. o 28,5% więcej niż rok wcześniej. Większość, bo 72,7%, stanowiła grubizna iglasta. W przeliczeniu na 100 ha powierzchni lasów pozyskano 533,5 m³ grubizny. Wskaźnik ten ulokowało warmińsko-mazurskie na 2 miejscu w kraju, przy średniej krajowej 377,4 m³.

Według stanu w dniu 31 XII 2007 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona wyniosła 1,1 mln ha. Stanowiło to 46,3% powierzchni województwa, co ulokowało warmińsko-mazurskie na 3 miejscu w Polsce (średni wskaźnik dla kraju wyniósł 32,3%). Na 1 mieszkańca województwa przypadają 7842 m² powierzchni chronionej, co uplasowało warmińsko-mazurskie na 1 miejscu w kraju (średnia ogólnopolska to 2650 m²). W porównaniu do 2006 r. odnotowano wzrost o 426,6 ha powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej. Obszary chronionego krajobrazu stanowiły 82,7% ogólnej powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej, parki krajobrazowe 12,5%, rezerваты przyrody 2,7%, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe 1,9%, użytki ekologiczne 0,3%. Stanowisko dokumentacyjne zajmowało 2 ha.

W 2007 r. odnotowano także 2558 pomników przyrody. W porównaniu do 2006 r. zwiększyła się liczba pomników o 5,0% (o 122 obiekty). Najwięcej pomników stanowiły pojedyncze drzewa (było ich 1868).

Wśród powiatów największy udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem odnotowano w powiecie gołdapskim (78,5%), giżyckim i węgorzewskim (po 63,8%), a najmniejszy w powiecie grodzkim Olsztyn (5,7%) i ziemskim bartoszyckim (19,7%).

Odpady

Badaniami GUS dotyczącymi wytwarzania i gromadzenia odpadów przemysłowych – z wyłączeniem odpadów komunalnych – objęte zostały zakłady, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. ton odpadów lub nagromadziły 1 mln ton i więcej odpadów. W dniu 31 XII 2007 r. na terenie województwa znajdowało się 81 zakładów wytwarzających odpady.

W ciągu roku zakłady te wytworzyły 894,8 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), czyli o 18,8% (o 141,6 tys. t) więcej niż w 2006 r.

W 2007 r. w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wytworzono 37,0 ton odpadów przemysłowych, podczas gdy średnio w kraju 397,9 ton. Od wielu lat wskaźnik ten stawia województwo na 1 miejscu w Polsce.

Najwięcej powstałych odpadów należało do trzech grup: odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (33,9%); odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (29,8%), a także odpady z procesów termicznych (19,5%). Odpady pochodzące z wymienionych wyżej grup stanowiły ponad 80% wszystkich wytwarzanych w danym roku odpadów przemysłowych.

Najwięcej odpadów w analizowanym okresie wytwarzały jednostki należące do sekcji PKD „przetwórstwo przemysłowe” – 76,0%, w tym w podsekcji: „produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych” (27,6%) i „produkcja drewna i wyrobów z drewna” (23,8%) oraz sekcji „wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę” – 15,0%.

Z ogólnej ilości wytworzonych odpadów większość (87,4%) została poddana odzyskowi, 7,5% było magazynowanych czasowo, a 5,1% unieszkodliwiono. Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów była metoda termiczna – 60,7% ogółu odpadów unieszkodliwionych. Rzadziej stosowano kompostowanie – 26,9%, czy składowanie – 12,4%.

W dniu 31 XII 2007 r. ogólna ilość odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na składowiskach własnych wyniosła 1417,0 tys. ton i zmalała w porównaniu z 2006 r. o 0,4% (o 5 tys. t).

Zmniejszyła się powierzchnia niezrekultywowana składowisk, na których zgromadzono odpady (z 12,1 ha w końcu 2006 r. do 8,7 ha w 2007 r.).

Najwięcej odpadów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km² wytworzono w powiatach grodzkich: Elblągu (2045,0 t) i Olsztynie (1535,2 t), a najmniej w powiatach ziemskich: elbląskim (0,8 t) i braniewskim (2,0 t).

W 2007 r. na terenie województwa zebrano 329,7 tys. ton odpadów komunalnych, tj. o 1,6% (o 5,4 tys. t) mniej niż w 2006 r. Przeważającą część odpadów (93,0%) zdeponowano na składowiskach. Z gospodarstw domowych zebrano selektywnie 11,6 tys. t, co stanowiło 3,5% zebranych odpadów.

Masa odpadów komunalnych zebranych w 2007 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosła 231 kg (w kraju 265 kg) i była o 4 kg mniejsza niż w poprzednim roku.

Spośród odpadów komunalnych zebranych selektywnie największy udział miał papier i tektura (31,1%) oraz szkło (25,4%), a także tworzywa sztuczne (15,3%) i odpady wielkogabarytowe (10,6%).

Najwięcej odpadów komunalnych (bez wyselekcjonowanych) zebrano w powiecie grodzkim Olsztyn (59,3 tys. t) i Elbląg (38,7 tys. t), a najmniej w powiecie ziemskim nowomiejskim (3,6 tys. t) i gołdapskim (4,4 tys. t). Większość z nich pochodziła z gospodarstw domowych.

Pod koniec 2007 r. w województwie było 48 czynnych składowisk kontrolowanych o łącznej powierzchni 239,8 ha (o 5 mniej niż w 2006 r.). Większość z nich znajdowała się na wsi. Istniało również 9 składowisk o zakończonej eksploatacji o łącznej powierzchni 40,2 ha.

Ciągle powstawały w województwie „dzikie wysypiska”, na których porzucane były odpady komunalne. Według danych urzędów gmin w dniu 31 XII 2007 r. było ich 64, a w ciągu roku zlikwidowano 59 takich wysypisk. Większość, bo 41, zlikwidowanych nielegalnych wysypisk znajdowała się na wsi.

W 2007 r. do oczyszczalni ścieków wywieziono 865,7 dam³ nieczystości ciekłych, tj. o 13,3% (o 132,7 dam³) mniej niż w 2006 r. Większość nieczystości (64,0%) pochodziło

z gospodarstw domowych, 23,5% z budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą, a 12,4% z budynków użyteczności publicznej.

Najwięcej nieczystości ciekłych wywieziono w powiecie nowomiejskim (114,1 dam³) i olsztyńskim (78,2 dam³), a najmniej w powiecie grodzkim Olsztyn (2,1 dam³) i ziemskim węgorzewskim (5,3 dam³).

Działalność inspekcyjno-kontrolna

Badanie stanu środowiska oraz kontrola przestrzegania prawa w dziedzinie ochrony środowiska to główne zadania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ).

W zakresie ochrony powietrza w 2007 r. WIOŚ prowadził kontrole i monitoring powietrza. Monitoring powietrza prowadzono na 5 stanowiskach pomiarowych, a monitoring chemizmu opadów atmosferycznych na 1. Pobrano 14398 próbek pierwotnych, w tym 97,8% w ramach monitoringu. Wykonano 27312 oznaczeń, tj. o 1,1% więcej niż w 2006 r.

W zakresie ochrony wód w 2007 r. WIOŚ w ramach monitoringu rzek przeprowadził badania na 61 stanowiskach pomiarowych (49 rzek), a w ramach monitoringu jezior na 112 stanowiskach (24 jeziora). W ramach badań przeprowadzono ocenę fizykochemiczną, hydrobiologiczną i bakteriologiczną wód. Ogółem pobrano 5547 próbek, tj. o 28,5% więcej niż w 2006 r. W ramach monitoringu pobrano 63,2% próbek. Na podstawie pobranych próbek wody wykonano 64108 oznaczeń. W ramach monitoringu wykonano 40738 oznaczeń, z tego 93,0% wskaźników fizykochemicznych, 4,7% bakteriologicznych i 2,3% hydrobiologicznych. W ramach kontroli wykonano 491 oznaczeń wskaźników fizykochemicznych.

Według wyników kontroli jakości, w 2007 r. większość ludności zaopatrywano w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

W 2007 r. skontrolowano 229 kąpielisk położonych na terenie województwa, tj. o 3,4% mniej niż w 2006 r. Stwierdzono, że 12,7% skontrolowanych obiektów nie odpowiadało klasie czystości wód, z tego pod względem fizykochemicznym 11,8%, a bakteriologicznym 3,9%.

Służby Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Inspekcji Weterynaryjnej prowadziły nadzór nad zachowaniem jakości środków spożywczych, używek oraz przestrzegania warunków w produkcji i obrocie tymi artykułami.

W 2007 r. służby Inspekcji Sanitarnej skontrolowały i oceniły wybrane krajowe artykuły spożywcze. Spośród pobranych próbek zdyskwalifikowano 1,8% próbek mleka i przetworów mlecznych, 1,2% tłuszczów roślinnych, 3,1% zbóż i przetworów zbożowo-mącznych, 4,2% warzyw, 12,6% owoców, 16,7% grzybów oraz 7,1% próbek wód mineralnych i napojów bezalkoholowych. Ocenę sanitarną mięsa, podrobów i przetworów mięsnych przeprowadziła zarówno Inspekcja Sanitarna, jak i Inspekcja Weterynaryjna. Inspekcja Sanitarna zdyskwalifikowała 1,1% prób z ogółu badanych, a Inspekcja Weterynaryjna 6,1%.

W ramach kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące higieny żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością Inspekcja Sanitarna zbadała w 2007 r. 4384 próbki (o 19,0% więcej niż rok wcześniej). Większość, bo 84,9%, stanowiły krajowe środki spożywcze. Spośród badanych próbek zdyskwalifikowano 5,8% środków spożywczych krajowych, 10,8% środków z importu, 1,9% krajowych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 32,1% próbek sanitarnych.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

W 2007 r. nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska w województwie wyniosły 142,4 mln zł (o 2,2% mniej niż w 2006 r.). Stanowiły one 2,6% nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w warmińsko-mazurskim.

Natomiast nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 94,8 mln zł (o 19,4% więcej niż w 2006 r.). Stanowiły one 1,8% nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej województwa.

Miarą poziomu inwestowania w ochronę środowiska może być odniesienie wielkości wydatków na ten cel do liczby ludności. Nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2007 r. ukształtowały się na poziomie 100 zł, a na gospodarkę wodną 66 zł. Odnotowano duże zróżnicowanie terytorialne tego wskaźnika. Największe nakłady na ochronę środowiska na 1 mieszkańca poniosły powiaty: gołdapski (283 zł) i iławski (246 zł), a najmniejsze nowomiejski (0 zł) i piski (13 zł). Natomiast największe nakłady na gospodarkę wodną na 1 mieszkańca poniosły powiaty: elbląski (253 zł) i olsztyński (190 zł), a najmniejsze iławski (16 zł) i Olsztyn (17 zł).

Większość nakładów służących ochronie środowiska przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 89,4 mln zł, tj. 62,8% (przed rokiem 71,4%). Spośród nich 50,7% przeznaczono na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki, a 35,9% na oczyszczalnie ścieków.

Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 26,8 mln zł (o 16,5% więcej niż w 2006 r.). W strukturze nakładów na ochronę środowiska stanowiło to 18,8% (rok wcześniej 15,8%).

Nakłady na gospodarkę odpadami wyniosły 24,0 mln zł i były o 105,7% większe niż w 2006 r. Stanowiły one 16,9% wszystkich nakładów na ochronę środowiska (w poprzednim roku 8,0%).

Z nakładów służących gospodarce wodnej najwięcej, bo 53,6%, wydano na ujęcia i doprowadzenia wody. Ilość środków przeznaczonych na ten cel wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym o 17,1%.

Na drugim miejscu w strukturze nakładów na gospodarkę wodną uplasowały się nakłady na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 22,2%. Zmniejszyły się one o 18,9% w porównaniu do 2006 r.

Głównym źródłem finansowania nakładów służących ochronie środowiska w 2007 r. były środki własne (47,3%), a także środki z zagranicy (21,1%) i fundusze ekologiczne (19,9%).

Wśród źródeł finansowania nakładów służących gospodarce wodnej przeważały również środki własne (32,9%), środki z zagranicy (27,3%) i z budżetu województwa (14,4%).

Wśród powiatów największe nakłady służące ochronie środowiska poniósł powiat grodzki Olsztyn (25,5 mln zł) i ziemski iławski (22,1 mln zł), a służące gospodarce wodnej powiat olsztyński (21,7 mln zł) i powiat grodzki Elbląg (14,7 mln zł).

W 2007 r. efektem rzeczowym inwestycji służących ochronie środowiska było oddanie do eksploatacji m.in.:

- urzędzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o wydajności 13 t/r,
- urzędzeń do redukcji zanieczyszczeń gazowych o wydajności 200 t/r,
- 227,2 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki, w tym 196,9 km na wsi,
- 4 oczyszczalni ścieków komunalnych o łącznej przepustowości 901 m³/d.

Najdłuższą sieć kanalizacyjną oddano do eksploatacji w powiecie olsztyńskim (59,0 km) i iławskim (25,4 km).

W 2007 r. efektem rzeczowym inwestycji służących gospodarce wodnej było oddanie do użytku m.in.:

- ujęć wodnych o wydajności 3486 m³/d,
- stacji uzdatniania wody o wydajności 20551 m³/d,
- sieci wodociągowej o długości 490,5 km, w tym na wsi 455,4 km.

Najdłuższą sieć wodociągową oddano do użytku w powiecie olsztyńskim (92,1 km) i lidzbarskim (41,2 km).

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
	WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZ- CHNI ZIEMI I GLEBY							
1.	Powierzchnia ogólna ^a (stan w dniu 1 I 2008) w tys. ha.....	31267,9	1994,7	1797,2	2512,3	1398,8	1821,9	1518,3
	w tym:							
2.	użytki rolne.....	19025,0	1201,3	1183,0	1787,4	573,7	1306,4	936,6
3.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.....	9463,5	618,0	434,7	584,8	714,2	391,1	460,3
4.	grunty pod wodami.....	638,2	17,3	46,8	19,6	24,5	10,7	23,0
5.	grunty zabudowane i zurbanizowane.....	1510,6	131,8	79,9	87,9	58,5	90,4	80,2
6.	użytki ekologiczne.....	32,8	3,3	5,0	4,3	2,7	0,9	0,6
7.	nieużytki.....	486,8	13,0	42,5	23,4	17,7	15,5	11,2
8.	Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze w ha ^b	3918	482	49	133	113	225	451
9.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania w tys. ha.....	64,4	7,3	4,4	3,3	1,4	4,6	2,5
10.	Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych: w tys. ha.....	6421,4	442,9	462,4	318,3	176,2	473,7	204,0
11.	w % powierzchni użytków rolnych.....	39,7	45,6	43,8	20,2	36,3	42,8	28,5
12.	Pożary w ha: upraw rolnych, łąk i rżysk.....	2691	518	104	322	37	89	172
13.	nieużytków.....	13961	1594	61	1108	753	237	1692
	ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD							
14.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	10864,0	380,3	213,7	353,4	87,6	300,4	750,5
15.	przemysł.....	8168,7	106,2	68,0	122,8	13,1	94,9	556,6
16.	rolnictwo i leśnictwo ^c	1122,0	153,3	56,1	160,9	36,2	92,0	79,7
17.	eksploatacja sieci wodocią- gowej.....	1573,4	120,8	89,6	69,7	38,4	113,5	114,2
18.	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³ ...	9514,1	231,7	117,9	157,6	36,0	129,4	764,8
19.	w tym wody chłodnicze.....	7364,0	64,7	5,4	84,3	0,6	0,2	493,4
20.	ścieki wymagające oczysz- czania.....	2150,9	167,0	112,6	73,4	35,4	129,2	271,3
21.	w tym oczyszczane w % wymagających oczyszczania.....	93,0	94,5	100,0	97,0	92,0	92,7	99,1

a Według ewidencji geodezyjnej. b W trybie obowiązujących przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. c Obejmuje wodę

WOJEWÓDZTW W 2007 R.

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	Lp.
3555,8	941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1233,4	1171,0	2417,3	2982,7	2289,2	1.
2464,1	605,9	973,6	1225,7	935,6	651,6	758,2	1333,1	1954,2	1134,7	2.
826,6	261,1	701,0	632,7	682,6	408,0	343,2	774,0	786,9	844,2	3.
39,8	11,7	19,5	27,3	73,3	17,6	8,0	137,9	41,6	119,6	4.
176,5	54,9	74,7	73,0	87,8	134,6	51,1	85,7	148,4	95,4	5.
1,6	0,4	1,5	1,8	1,9	0,5	0,3	2,1	2,1	4,0	6.
35,8	3,9	9,8	55,9	42,7	15,4	8,9	76,8	37,3	77,0	7.
396	43	160	86	621	448	31	94	301	285	8.
4,2	3,3	1,9	2,8	2,8	4,6	2,9	5,0	10,1	3,1	9.
775,2	248,8	221,2	350,1	421,8	213,5	115,7	620,5	972,0	405,1	10.
35,3	44,6	28,8	31,1	54,8	46,6	19,4	61,5	53,5	41,5	11.
134	303	126	87	67	263	142	66	179	81	12.
732	163	2844	142	627	868	1366	704	170	900	13.
2884,3	117,6	271,6	79,0	241,6	433,8	1136,7	121,8	1800,6	1691,1	14.
2540,6	46,4	151,6	14,6	138,7	148,3	1003,0	31,5	1539,0	1593,3	15.
104,0	31,6	58,1	19,0	10,0	75,9	89,0	33,7	105,1	17,2	16.
239,8	39,6	61,8	45,3	92,9	209,6	44,6	56,6	156,5	80,6	17.
2700,6	91,7	201,8	41,2	220,9	372,3	1042,4	66,2	1694,4	1645,9	18.
2462,0	2,5	129,1	0,6	79,1	5,1	989,4	16,3	1500,2	1531,0	19.
238,6	89,2	72,7	40,7	141,8	367,2	53,0	49,9	194,1	114,9	20.
87,6	95,7	93,1	98,4	90,2	88,4	82,0	99,3	98,7	84,9	21.

z użytą do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
	ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (dok.)							
22.	ścieki oczyszczane w hm ³	2000,4	157,8	113,4	71,2	32,6	119,7	269,0
	w tym:							
23.	mechanicznie.....	571,1	29,1	19,8	13,4	1,2	23,0	154,2
24.	biologicznie.....	487,2	48,7	37,2	14,6	9,8	68,4	57,1
25.	z podwyższonym usuwa- niem biogenów.....	833,0	57,0	55,4	41,1	20,9	28,1	49,0
26.	ścieki nieoczyszczane w hm ³	150,6	9,2	.	2,2	2,8	9,5	2,4
27.	w tym odprowadzane siecią kanalizacyjną.....	91,4	3,9	.	2,0	2,7	8,9	0,7
28.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem.....	62,2	75,3	67,3	52,6	65,2	64,7	54,1
	ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIE- TRZA							
	Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:							
29.	pyłów.....	94,8	6,7	5,3	4,7	1,6	7,8	7,3
30.	gazów (bez dwutlenku węgla).....	2052,9	98,5	67,3	38,6	36,6	180,8	183,6
31.	w tym dwutlenku siarki.....	828,2	60,9	28,3	18,8	3,3	113,7	56,4
	Zanieczyszczenia z zakładów szczególnie uciążliwych za- trzymane w urządzeniach do redukcji w tys. t:							
32.	pyłowe.....	19914,1	2408,9	512,8	482,4	95,3	3188,8	1114,5
33.	gazowe (bez dwutlenku węgla).....	2090,8	860,9	27,8	215,1	0,0	216,7	129,1
	OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ							
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII) w tys. ha.....	10101,5	360,9	581,6	570,4	547,7	342,6	790,3
35.	w % powierzchni ogółem.....	32,3	18,1	32,4	22,7	39,2	18,8	52,1
36.	na 1 mieszkańca w m ²	2650	1254	2815	2633	5431	1341	2410
37.	Parki narodowe w tys. ha.....	317,3	11,9	-	18,2	13,6	0,1	38,1
38.	Rezerваты przyrody w tys. ha ..	168,8	10,5	17,8	11,5	3,6	7,4	3,1
39.	Parki krajobrazowe w tys. ha....	2515,1	196,8	215,0	233,6	76,0	95,1	176,0
40.	Obszary chronionego krajo- brazu w tys. ha.....	6959,8	136,2	333,7	299,2	436,6	228,0	571,8
41.	Stanowiska dokumentacyjne w ha.....	780,6	-	93,5	4,5	5,6	10,8	57,7
42.	Użytki ekologiczne w tys. ha....	46,1	5,0	7,5	7,1	3,3	1,5	1,1
43.	Zespoły przyrodniczo- -krajobrazowe w tys. ha.....	93,5	0,5	7,5	0,8	14,6	10,5	0,1
44.	Pomniki przyrody - obiekty (stan w dniu 31 XII).....	35074	2680	2188	1495	1050	3516	2154

a Bez rezerwatów, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i innych form

WOJEWÓDZTW W 2007 R. (cd.)

Mazo- wieckie	Opolskie	Podkar- packie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Święto- krzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielko- polskie	Zachodnio- pomorskie	Lp.
209,0	85,3	67,7	40,0	127,9	324,6	43,4	49,5	191,7	97,6	22.
3,6	53,0	10,6	0,8	5,3	148,1	12,8	0,6	86,3	9,3	23.
70,9	7,7	17,1	8,2	57,3	31,4	15,3	9,9	18,3	15,4	24.
133,7	24,4	33,0	31,0	62,2	122,1	14,0	39,0	86,8	35,3	25.
29,6	3,8	5,0	0,6	13,9	42,6	9,6	0,3	2,5	17,4	26.
28,9	1,6	4,2	0,6	13,5	10,3	1,6	0,1	0,5	16,3	27.
50,5	61,0	55,1	62,4	79,9	69,2	50,4	71,7	61,8	60,4	28.
9,9	3,9	2,7	1,7	3,5	21,8	3,9	1,4	7,0	5,7	29.
196,2	63,0	23,4	12,8	40,4	754,1	81,7	9,9	217,7	48,3	30.
119,0	13,6	11,8	4,3	23,7	152,1	28,5	4,6	164,5	24,7	31.
1417,5	2383,7	177,5	117,1	320,1	3984,8	1944,5	41,1	1235,8	489,1	32.
63,1	127,7	7,6	1,5	43,1	297,9	51,8	0,1	15,2	33,2	33.
1053,6	255,8	794,2	645,1	596,0	272,5	738,1	1119,0	941,1	492,5	34.
29,6	27,2	44,5	32,0	32,5	22,1	63,0	46,3	31,6	21,5	35.
2031	2467	3787	5409	2696	585	5786	7846	2779	2910	36.
38,5	-	46,6	92,1	26,2	-	7,6	-	8,0	16,3	37.
17,7	0,8	10,7	23,7	7,9	3,9	3,1	30,0	5,9	10,9	38.
168,1	62,4	272,8	83,5	152,3	227,1	126,6	139,4	174,0	116,3	39.
821,8	189,6	463,0	444,0	390,4	37,0	600,3	925,5	749,3	333,5	40.
521,3	18,7	3,8	0,5	30,1	6,5	24,2	2,0	-	1,4	41.
1,8	0,5	1,0	1,7	3,3	0,6	0,3	3,1	2,0	6,3	42.
5,1	2,6	0,0	0,1	15,8	3,9	0,1	20,9	1,9	9,2	43.
4134	589	1534	2076	2736	1514	647	2558	3830	2373	44.

ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopol- skie
	OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ (dok.)							
	Parki spacerowo- -wypoczynkowe (stan w dniu 31 XII):							
45.	liczba obiektów	2470	278	116	96	113	158	123
46.	w tys. ha	22,4	2,4	1,5	1,1	0,9	1,6	1,3
	Zieleńce (stan w dniu 31 XII):							
47.	liczba obiektów	14556	1963	645	722	644	574	1061
48.	w tys. ha	9,5	1,1	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
	ODPADY							
49.	Odpady ^a wytworzone w ciągu roku na 1 km ² w t.....	397,9	1719,5	143,8	203,9	52,0	213,8	594,5
	W % wytworzonych:							
50.	poddane odzyskowi.....	76,4	72,9	82,0	88,0	70,5	26,4	82,6
51.	unieszkodliwione	20,1	25,1	10,7	10,5	21,9	72,6	14,5
52.	w tym składowane	15,6	24,9	7,8	10,0	12,8	71,1	6,5
53.	Odpady ^a dotychczas składo- wane (nagromadzone) na składowiskach własnych na 1 km ² w t.....	5549,5	28668,4	1126,1	604,5	208,3	2536,5	10060,6
	Tereny składowania odpadów ^a w ha:							
54.	niezrekultywowane (stan w końcu roku).....	9041,4	2637,2	280,9	115,9	53,5	458,1	845,9
55.	zrekultywowane w ciągu roku	272,5	0,7	17,7	5,7	4,0	29,2	2,3
56.	Odpady komunalne stałe ze- brane ^b :	265	339	250	173	265	272	221
57.	na 1 mieszkańca w kg	10083	976	515	374	267	696	725
58.	Komunalne nieczystości ciekłe wywiezione w ciągu roku w dam ³	19622	1325	1143	1196	1014	1541	1017
59.	Odpady komunalne unieszkodliwione w % zebranych ^c :	2,9	0,9	0,6	1,4	7,1	1,5	0,7
60.	w kompostowniach	95,1	98,5	93,1	96,9	92,5	97,3	98,2
	zdeponowane na składowiskach.....							
	EKONOMICZNE ASPEK- TY OCHRONY ŚRODO- WISKA							
61.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w mln zł	7520,7	539,3	303,4	213,9	180,3	526,0	652,6
62.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w mln zł	2245,4	283,4	108,5	80,4	78,7	62,7	361,4

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Dane szacunkowe. c Bez wyselekcjonowanych.

WOJEWÓDZTW W 2007 R. (dok.)

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	Lp.
236	65	83	42	131	260	50	87	427	205	45.
2,0	0,8	0,7	0,3	1,1	3,9	0,3	0,4	2,9	1,3	46.
924	301	338	232	1216	2467	146	615	1676	1032	47.
0,7	0,3	0,2	0,1	0,9	1,5	0,1	0,3	1,1	0,5	48.
190,9	163,2	71,5	52,4	134,7	3357,2	139,9	37,0	162,7	298,8	49.
49,7	86,1	81,6	88,5	85,0	91,8	85,3	87,4	63,3	34,6	50.
40,0	5,9	8,3	6,5	12,3	4,1	13,5	5,1	33,5	64,2	51.
8,3	5,0	4,1	4,0	10,2	3,1	12,1	0,6	28,0	43,0	52.
1320,7	2477,9	25,4	120,2	1264,1	53019,8	1486,2	58,6	1637,7	4723,7	53.
643,5	233,8	51,8	34,1	175,6	2267,9	107,8	8,7	706,4	420,3	54.
0,4	0,6	23,4	2,2	16,4	46,7	-	-	0,1	123,1	55.
322	260	167	220	300	298	162	231	256	310	56.
1669	270	351	262	663	1388	207	330	865	525	57.
4261	539	285	388	998	1254	603	866	2325	868	58.
6,8	-	-	9,8	0,5	5,1	0,0	-	0,4	4,4	59.
89,5	99,2	100,0	88,2	99,0	92,2	92,0	96,8	99,0	95,6	60.
992,1	416,6	346,6	139,1	349,3	1487,8	133,9	142,4	666,9	430,5	61.
293,8	70,3	114,8	66,9	118,1	166,0	39,1	94,8	176,0	130,2	62.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007
Powierzchnia (stan w dniu 31 XII) w km ²	24203	24173	24173	24173
Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej ^a (w ciągu roku) w ha	34	174	173	240
Grunty zdewastowane i zdegradowane (stan w dniu 31 XII) w ha	4685	4950	4990	5046
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku) w ha.....	169	33	87	67
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha.....	37	10	-	-
Pobór wody na potrzeby gospo- darki narodowej w hm ³	143,8	136,3	136,8	135,2
na cele:				
produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem) z ujęć własnych .	43,9	30,2	30,2	30,7
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	23,7	35,0	35,4	33,7
eksploatacji sieci wodociągowej (na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci)	76,2	71,1	71,2	70,8
Powierzchnia w ha:				
nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^b	5752	3847	3307	3352
napełnianych stawów rybnych ^c .	1172	1329	1320	1295
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	34,2	31,1	31,1	30,9
miasta	42,1	35,9	35,5	34,8
wieś	22,4	23,9	24,4	25,0
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
wodociągowej	9253,6	12130,2	12285,3	12893,3
kanalizacyjnej ^d	2541,3	4017,9	4044,2	4229,3
Odsetek ludności miejskiej (stan w dniu 31 XII) korzystającej ^e z:				
wodociągu	98,9	97,3	97,3	97,4
kanalizacji	87,9	91,9	92,0	92,2

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych. b O powierzchni co najmniej 20 ha. c O powierzchni co najmniej 10 ha. d Łącznie z kolektorami. e Dane szacunkowe.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w hm ³	83,6	67,1	66,3	66,2
w tym wymagające oczyszczenia	57,7	51,2	50,7	49,9
w tym oczyszczane	55,2	48,8	49,4	49,5
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a (stan w dniu 31 XII).....	134	192	196	221
w tym:				
mechaniczne	5	4	3	3
biologiczne.....	85	129	132	156
z podwyższonym usuwaniem biogenów	39	59	61	62
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 XII)	47	49	49	49
Ludność korzystająca ^b z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem (stan w dniu 31 XII).....	64,5	69,9	70,2	71,7
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza (stan w dniu 31 XII).....	49	42	41	41
w tym posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				
pyłowych.....	37	32	31	30
gazowych	4	5	5	5
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton:				
pyłowych.....	2,5	1,9	1,6	1,4
gazowych (bez dwutlenku węgla)	15,3	10,6	9,5	9,9
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % wytworzonych:				
pyłowe.....	95,3	96,6	96,6	96,8
gazowe (bez dwutlenku węgla) ..	14,5	2,8	2,9	1,4

a Miejskie i wiejskie, pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007
Zakłady wytwarzające odpady, z wyłączeniem odpadów komunalnych (stan w dniu 31 XII).....	49	62	66	81
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. ton:				
wytworzone w ciągu roku	459,6	609,3	753,2	894,8
w tym poddane odzyskowi ^a	344,6	545,6	648,3	782,1
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenach własnych zakładów (stan w dniu 31 XII) w tys. ton	1554,7	1319,1	1422,0	1417,0
Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) niezrekultywowane (stan w dniu 31 XII) w ha.....	17,7	6,9	12,1	8,7
Odpady komunalne zebrane w ciągu roku w tys. ton ^b	517,8	313,1	335,0	329,7
Nieczystości ciekłe wywiezione w ciągu roku w dam ³	560,7	941,4	998,4	865,7
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^c (stan w dniu 31 XII) w ha	1297517,9	1118802,0	1118541,4	1118968,0
w tym				
rezerwatów przyrody ^d	28043,5	29817,3	29802,7	30013,3
parków krajobrazowych ^{de}	140234,5	140089,0	139843,0	139399,0
obszarów chronionego krajobrazu ^e	1112189,7	925562,7	925532,7	925532,7
Pomniki przyrody ^c (stan w dniu 31 XII)	2253	2432	2436	2558
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł.....	91081,3	131184,8	145533,4	142363,1
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł	40322,3	64969,7	79397,6	94793,1

a W 2000 r. – wykorzystane. b Dane szacunkowe. c Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. d Bez otulin. e Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

WARUNKI NATURALNE

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina	W stopniach i minutach	W km
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:			
na północ (szerokość geograficzna północna)	Frombork	54°27'	x
na południe (szerokość geograficzna północna)	Howo - Osada	53°08'	x
za zachód (długość geograficzna wschodnia)	Kisielice	19°08'	x
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Dubeninki	22°48'	x
Rozciągłość:			
z południa na północ	x	1°19'	148
z zachodu na wschód	x	3°40'	242

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	24173	x
Długość granicy w km	979	100,0
z Rosją	208	21,2
z województwami:		
pomorskim	195	19,9
kujawsko – pomorskim	133	13,6
mazowieckim	218	22,3
podlaskim	225	23,0

Ź r ó d ł o: dane szacunkowe Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m
Najwyżej położony punkt – Wysoka Wieś – Dylewska Góra	Ostróda	312
Najniżej położony punkt – Raczki Elbląskie	Elbląg	-1,8
Najwyżej położona miejscowość – Olecko	Olecko	165
Najniżej położona miejscowość – Żółwiniec	Markusy	-1,3

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA

JEZIORA	Powierzchnia w km ²	Głębokość maksymalna w m
	WEDŁUG POWIERZCHNI	
Śniardwy ^a	113,4	23,4
Mamry ^b	102,8	43,8
Jeziorak	32,2	12,0
Niegocin	26,0	39,7
Roś	18,9	31,8
Tały-Ryńskie	18,3	50,8
Nidzkie	18,2	23,7
Drużno	14,5	3,0
Selment Wielki	12,7	21,9
Narie	12,4	43,8
	WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI	
Wuksniki	1,2	68,0
Babięty Wielkie	2,5	65,0
Elckie	3,8	58,2
Piłakno	2,6	56,6

a Śniardwy z zatokami: Seksty, Kaczerajno, Warnoły. b System wodny jeziora Mamry: Mamry, Święcajty, Kirsajty, Dargin, Dobskie, Kisajno.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 5. DANE METEOROLOGICZNE

LATA STACJA METEOROLOGICZNA	Średnia temperatura powietrza w °C	Roczne sumy opadów w mm	Średnia prędkość wiatru w m/s	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a
Olsztyn..... 2006	8,1	632	2,9	5,1
2007	8,6	757	3,3	5,4

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA

LATA STACJA METEOROLOGICZNA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C											
Olsztyn..... 2006	-8,3	-3,2	-1,7	7,4	12,8	16,2	21,1	17,3	15,3	10,1	5,2	4,4
2007	2,7	-2,5	6,0	7,7	14,0	17,7	17,4	18,1	12,9	7,8	1,3	0,6

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 7. ŚREDNIE MIESIĘCZNE SUMY OPADÓW

LATA STACJA METEOROLOGICZNA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w mm											
Olsztyn..... 2006	21	29	12	25	80	65	8	152	64	35	97	46
2007	122	23	29	23	93	117	122	68	51	31	56	22

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

TABL. 1 (8). POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA
 Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008		
		w ha	w odsetkach	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2007
Ogółem	2417317	2417332	100,0	15
Użytki rolne	1334553	1333084	55,1	-1469
grunty orne	891964	893520	37,0	1556
sady	2782	2711	0,1	-71
łąki trwałe.....	167813	167000	6,9	-813
pastwiska trwałe	232940	231545	9,6	-1395
grunty rolne zabudowane	26358	25517	1,1	-841
grunty pod stawami	789	1024	0,0	235
grunty pod rowami	11907	11767	0,5	-140
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.....	773281	774047	32,0	766
lasy	746577	749401	31,0	2824
grunty zadrzewione i zakrzewione ..	26704	24646	1,0	-2058
Grunty pod wodami	138049	137893	5,7	-156
morskimi wewnętrznymi.....	17440	17439	0,7	-1
powierzchniowymi płynącymi	116005	115975	4,8	-30
powierzchniowymi stojącymi.....	4604	4479	0,2	-125
Grunty zabudowane i zurbanizowane.....	85572	85708	3,5	136
tereny mieszkaniowe	11223	11420	0,5	197
tereny przemysłowe.....	2695	2832	0,1	137
inne tereny zabudowane	5316	5611	0,2	295
zurbanizowane tereny niezabudowane.....	2555	2534	0,1	-21
tereny rekreacji i wypoczynku.....	2662	2675	0,1	13
tereny komunikacyjne	59957	59500	2,5	-457
drogi.....	52799	52470	2,2	-329
tereny kolejowe.....	6512	6479	0,3	-33
inne	646	551	0,0	-95
użytki kopalne	1164	1136	0,0	-28
Użytki ekologiczne	1888	2081	0,1	193
Nie użytki	76766	76809	3,2	43
Tereny różne	7208	7710	0,3	502

Uwaga: Dane według nowej ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454).

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2 (9). GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w ha	
	GRUNTY WYŁĄCZONE	
Ogółem	192	249
Grunty rolne.....	173	240
użytki rolne.....	95	94
klasy bonitacji		
I-III.....	23	25
IV.....	70	68
V-VI.....	2	1
inne grunty.....	78	146
Grunty leśne.....	19	9
	WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA	
Wyłączone		
na tereny komunikacyjne.....	4	7
na tereny osiedlowe.....	73	108
na tereny przemysłowe.....	49	34
pod użytki kopalne.....	21	51
na inne cele.....	44	49

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: dane o wyłączonych gruntach rolnych – Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w zakresie gruntów leśnych – Ministerstwa Środowiska.

TABL. 3 (10). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w ha	
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4990	5046
zdewastowane.....	4830	4868
zdegradowane.....	160	178
z ogółem w wyniku działalności w zakresie:		
górnictwa i kopalnictwa surowców.....	881	1475
zaopatrywania w energię, gaz i wodę.....	2	2
innej.....	4108	3569
Grunty (w ciągu roku):		
zrekultywowane.....	87	67
w tym na cele:		
rolnicze.....	9	11
leśne.....	76	56
zagospodarowane.....	-	-

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 4 (11). POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Ogółem w tys. ha	625,4	620,5
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych.....	61,8	61,5
Grunty orne w tys. ha	402,8	401,4
w tym:		
zdrenowane	373,7	373,0
nawadniane.....	5,0	5,0
Łąki i pastwiska trwałe w tys. ha	222,7	219,1
w tym:		
zdrenowane	88,2	88,0
nawadniane.....	24,2	23,7

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5 (12). POŻARY ^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RŻYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba pożarów:		
upraw rolnych, łąk, rżysk.....	162	76
nieużytków	1645	1113
Powierzchnia pożarów w ha:		
upraw rolnych, łąk, rżysk.....	275	66
nieużytków	2059	704

^a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

TABL. 6 (13). ZUŻYCIE NAWOZÓW SZTUCZNYCH I WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/2006	2006/2007
	na 1 ha użytków rolnych ^a w kg	
Nawozy sztuczne ogółem (NPK)	124,4	124,9
azotowe (N).....	69,7	73,9
fosforowe (P ₂ O ₅).....	24,9	23,4
potasowe (K ₂ O).....	29,8	27,5
Nawozy wapniowe ^b (CaO)	36,0	30,1

^a Nie uwzględniono gruntów państwowych i społecznych nie stanowiących gospodarstw rolnych. ^b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 7 (14). GOSPODARSTWA PROWADZĄCE PRODUKCJĘ METODAMI EKOLOGICZNYMI ORAZ PRZETWÓRNIE EKOLOGICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba gospodarstw.....	586	773
z certyfikatem.....	221	438
w okresie przestawiania.....	365	335
Powierzchnia ekologicznych gruntów rolnych w ha	23990,8	28810,0
z certyfikatem.....	8643,9	15125,0
w okresie przestawiania.....	15346,9	13685,1
Przetwornie ekologiczne.....	3	7

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

TABL. 8 (15). INTEGROWANA PRODUKCJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba zgłoszonych:		
gospodarstw.....	48	44
upraw.....	102	82
wydanych certyfikatów.....	78	37
Z certyfikatem:		
powierzchnia w ha.....	312	238
produkcja w tonach.....	3777	1883

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

TABL. 9 (16). POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Zasoby ogółem:		
udokumentowane w ha.....	139576	139576
szacunkowe w mln m ³	1691,0	1822,0
eksploatowane:		
w ha.....	277	277
w mln m ³	3	6
w tym w ha:		
trwałe użytki zielone (z) według kompleksów glebowo-rolniczych ^a :		
1 z.....	8750	8750
2 z.....	43740	43740
3 z.....	58535	58535
inne użytki rolne.....	8006	8006
nieużytki rolnicze.....	20545	20545

a Określonych na podstawie waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowanej przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

TABL. 1 (17). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Ogółem w hm³	136,8	135,2
na cele:		
produkcyjne ^a	30,2	30,7
w tym wody:		
powierzchniowe	20,4	20,7
podziemne	9,7	10,0
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	35,4	33,7
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	71,2	70,8
wody:		
powierzchniowe	0,3	0,1
podziemne	70,9	70,7
Na 1 km² w dam³	5,7	5,6

a Poza rolnictwem i leśnictwem – z ujęć własnych. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 2 (18). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w hm ³	
Ogółem	122,5	121,8
Przemysł	30,3	31,5
w tym na cele produkcyjne	15,1	15,5
Rolnictwo i leśnictwo ^a	35,4	33,7
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	56,7	56,6

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 3 (19). NAWADNIANE UŻYTKI ROLNE I GRUNTY LEŚNE ORAZ NAPEŁNIANE STAWY RYBNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne ^a w ha	3307	3352
Napełniane stawy rybne ^b w ha	1320	1295
w tym leśne	25	14
Pobór wody ^c w dam ³	35418	33695
do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych	9505	8950
na 1 ha	2,9	2,7
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	25913	24745
na 1 ha	19,6	19,1

a Obiekty o powierzchni co najmniej 20 ha. b Obiekty o powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 4 (20). MELIORACJE PODSTAWOWE
Stan w dniu 31XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Rzeki i kanały w km	6437	6437
w tym rzeki uregulowane	2746	2749
Wały przeciwpowodziowe w km	446	442
Obszar chroniony wałami przeciwpowodziowymi w tys. ha	37,9	27,9
Pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³	3617	3654
Stacje pomp odwadniających:		
obiekty w szt.	94	93
obszar oddziaływania w tys. ha	43,8	43,3
Wymagające odbudowy lub modernizacji:		
rzeki w km	1154	1124
wały w km	139	154
stacje pomp w szt	52	55
Powierzchnia użytków rolnych z urządzeniami wymagającymi odbudowy lub modernizacji w tys. ha	195,6	187,8
w tym:		
grunty orne	128,7	122,2
użytki zielone	66,9	65,6

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5 (21). BILANS GOSPODAROWANIA WODĄ W PRZEMYŚLE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	hm ³	
Przychód wody	31,6	32,5
z ujęć własnych	30,2	30,7
w tym :		
wody powierzchniowe	20,4	20,7
wody podziemne	9,7	10,0
z zakupu od innych jednostek	1,4	1,8
Rozchód wody	31,6	32,5
zużycie na potrzeby zakładów	30,3	31,5
w tym do produkcji	15,1	15,5
w tym z sieci wodociągowej	0,9	1,1
sprzedaż	0,5	0,5
straty w sieci	0,8	0,5

TABL. 6 (22). GOSPODAROWANIE WODĄ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody					Rozchód wody			
	ogółem	z ujęć własnych			z zakupu	zużycie na potrzeby własne			sprzedaż
		razem	w tym			razem	w tym do produkcji		
			powierzchniowych	podziemnych			razem	w tym z sieci wodociągowej	
w hm ³									
Ogółem 2006	31,6	30,2	20,4	9,7	1,4	30,3	15,1	0,9	0,5
2007	32,5	30,7	20,7	10,0	1,8	31,5	15,5	1,1	0,5
w tym:									
przemysł.....2006	29,2	27,9	20,4	7,5	1,3	28,2	14,6	0,8	0,3
2007	30,2	28,7	20,7	8,0	1,5	29,3	15,1	1,0	0,3
w tym:									
przetwórstwo									
przemysłowe.....2006	13,5	12,2	4,9	7,3	1,3	12,4	11,4	0,8	0,3
2007	14,1	12,6	4,8	7,8	1,5	13,2	12,1	1,0	0,3
w tym produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych.....2006	7,7	7,0	0,3	6,6	0,7	7,6	7,0	0,7	0,1
2007	8,3	7,4	0,2	7,2	0,9	8,1	7,5	0,9	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.....2006	12,8	12,8	12,8	0,0	0,1	12,8	0,2	0,1	0,0
2007	13,3	13,2	13,2	-	0,0	13,3	0,1	0,0	-
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.....2006	0,8	0,8	-	0,8	0,0	0,7	-	-	0,1
2007	0,8	0,7	-	0,7	0,2	0,8	-	-	0,1
ochrona zdrowia i opieka społeczna.....2006	0,4	0,3	-	0,3	0,0	0,3	-	-	0,1
2007	0,5	0,4	-	0,4	0,0	0,4	-	-	0,1

TABL. 7 (23). GOSPODAROWANIE WODĄ W SIECI WODOCIĄGOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej w km.....	12285,3	12893,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych ^a w tys. szt.....	138,9	143,1
Pobór wody w hm ³	71,2	70,8
w tym powierzchniowej.....	0,3	0,1
Zużycie wody ^b w hm ³	56,7	56,6
w tym w gospodarstwach domowych.....	44,3	44,1
na 1 mieszkańca miast w m ³ na rok.....	35,5	34,8

a Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania. b Woda dostarczona odbiorcom przez sieć wodociągową.

TABL. 8 (24). MIASTA OBSŁUGIWANE PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnię ścieków.....	49	49
typu biologicznego.....	22	22
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	27	27
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta o liczbie ludności.....	48	37
4999 i mniej.....	18	16
5000-9999.....	7	6
10000-19999.....	12	8
20000-49999.....	8	5
50000 i więcej.....	3	2

**TABL. 9 (25). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD
LUB DO ZIEMI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w hm ³	
Ogółem	66,3	66,2
Bezpośrednio z zakładów ^a	18,6	19,3
w tym wody chłodnicze.....	15,6	16,3
Siecią kanalizacyjną.....	47,8	46,9
Ścieki wymagające oczyszczenia.....	50,7	49,9
oczyszczane.....	49,4	49,5
mechanicznie.....	0,5	0,6
chemicznie ^b	0,1	0,1
biologicznie.....	9,6	9,9
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	39,2	39,0
nieoczyszczane.....	1,3	0,3
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	1,0	0,1

a Łącznie z wodami chłodniczymi, wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dotyczy ścieków przemysłowych.

TABL. 10 (26). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczal- nie (stan w dniu 31 XII)	Przepustowość oczyszczalni		Ścieki komunalne w dam ³			
		w m ³ na dobę	równoważna liczba miesz- kańców (RLM)	dopływające do oczysz- czalni	w tym oczyszczane ^b		
					razem	w tym bez wód opado- wych i infil- tracyjnych	
Ogółem	2006	196	392499	2192595	56843	56687	46739
	2007	221	396615	2250875	59994	59994	46829
Mechaniczne.....	2006	3	100	805	20	20	20
	2007	3	100	805	12	12	12
Biologiczne.....	2006	132	64704	325571	10241	10085	8086
	2007	156	66886	353644	11244	11244	8600
Z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	2006	61	327695	1866219	46582	46582	38633
	2007	62	329629	1896426	48738	48738	38217

a Miejskich i wiejskich. b Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłowe.

TABL. 11 (27). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Ścieki ogółem w dam ³	47788	46927
oczyszczane ^a w dam ³	46739	46829
mechanicznie	20	12
biologicznie.....	8086	8600
z podwyższonym usuwaniem biogenów	38633	38217
nieoczyszczane w dam ³	1049	98
Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków:		
w liczbach bezwzględnych.....	1001696	1023163
mechanicznych	935	918
biologicznych.....	222542	245317
z podwyższonym usuwaniem biogenów	778219	776928
w % ludności ogółem.....	70,2	71,7

a Bez wód opadowych i infiltracyjnych, łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Ludność korzystająca na podstawie szacunków.

TABL. 12 (28). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w hm ³	
Ścieki odprowadzone ^a ogółem.....	24,1	25,5
bezpośrednio do wód lub do ziemi.....	18,6	19,3
w tym wody chłodnicze.....	15,6	16,3
do kanalizacji miejskiej.....	5,6	6,3
Z ogółem ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi razem	2,9	2,9
oczyszczane	2,7	2,7
mechanicznie.....	0,5	0,5
chemicznie.....	0,1	0,1
biologicznie	1,5	1,3
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	0,6	0,8
nieoczyszczane.....	0,2	0,2

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych.

TABL. 13 (29). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba oczyszczalni	Przepustowość projektowa	Ścieki oczyszczane
		w m ³ na dobę	
Ogółem 2006	36	55757	7648
2007	28	54346	8105
Mechaniczne.....2006	9	44794	1604
2007	12	44302	2122
Chemiczne.....2006	2	880	228
2007	1	700	207
Biologiczne.....2006	20	6574	4152
2007	11	5899	3662
Z podwyższonym usuwaniem biogenów.....2006	5	3509	1664
2007	4	3445	2114

TABL. 14 (30). OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w tys. ton suchej masy	
	OGÓŁEM	
Osady wytworzone w ciągu roku ogółem	28,7	28,6
w tym		
stosowane w rolnictwie ^a	7,6	7,4
składowane.....	16,5	6,3
magazynowane czasowo.....	1,0	10,9
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie oczyszczalni ^b.....	47,2	36,5
	OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH	
Osady wytworzone w ciągu roku ogółem	1,2	1,1
w tym		
stosowane w rolnictwie ^a	0,6	0,6
składowane.....	0,0	0,0
magazynowane czasowo.....	0,1	0,0
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie oczyszczalni ^b.....	0,2	0,2
	OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	
Osady wytworzone w ciągu roku ogółem	27,5	27,5
w tym		
stosowane w rolnictwie ^a	7,0	6,8
składowane.....	16,5	6,3
magazynowane czasowo.....	0,9	10,9
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie oczyszczalni ^b.....	46,9	36,2

a Rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz. b Na składowiskach, poletkach, lagunach i w stawach osadowych (stan w końcu roku).

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

TABL. 1 (31). ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza	41	41
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych.....	31	30
gazowych.....	5	5
Nieposiadające wyników pomiarów:		
emisji: pyłów.....	14	11
gazów.....	8	8
imisji.....	40	40
Nieposiadające określonej emisji dopuszczalnej.....	6	5

TABL. 2 (32). EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba emitorów ogółem.....	620	637
o wysokości:		
do 50 m.....	604	619
51-99.....	12	14
od 100 m.....	4	4
Emisja zanieczyszczeń w tys. ton:		
pyłowych z emitorów o wysokości:		
do 50 m.....	0,7	0,6
51-99.....	0,5	0,5
od 100 m.....	0,4	0,3
gazowych z emitorów o wysokości:		
do 50 m.....	324,6	290,5
51-99.....	489,9	578,5
od 100 m.....	561,4	520,6

TABL. 3 (33). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG STOPNIA SKUTECZNOŚCI
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Urządzenia o skuteczności			Średnia dyspozycyjność w %
	liczba urządzeń	przepływ gazów odlotowych w dam ³ na h	niskiej	średniej	wysokiej	
			liczba urządzeń			
Cyklony.....						
2006	119	1609	6	54	59	100
2007	102	1415	3	45	54	99
Multicyklony.....						
2006	29	827	11	4	14	100
2007	33	1003	11	4	18	100
Filtry tkaninowe.....						
2006	56	857	4	14	38	100
2007	87	1053	3	12	72	100
Elektrofiltry.....						
2006	8	1127	-	1	7	99
2007	9	1127	-	1	8	77
Urządzenia mokre.....						
2006	19	235	18	-	1	99
2007	1	36	-	-	1	98

**TABL. 4 (34). EMISJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
ATMOSFERYCZNEGO Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2007	
	ogółem	na 1 km ²	ogółem	na 1 km ²
	w t na rok			
Zanieczyszczenia pyłowe	1636	0,1	1352	0,1
w tym ze spalania paliw	1542	0,1	1261	0,1
Zanieczyszczenia gazowe	1409418	58,3	1405574	58,1
w tym:				
dwutlenek siarki	4015	0,2	4644	0,2
tlenek węgla	2755	0,1	2582	0,1
tlenki azotu	2315	0,1	2270	0,1
dwutlenek węgla	1399945	57,9	1395700	57,7

**TABL. 5 (35). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW
SUBSTANCJI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w t na rok	
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	12	11
Dwutlenek siarki	4015	4644
Dwutlenek węgla	1399945	1395700
Kwasy organiczne i ich związki i pochodne	41	35
Pyły z przemysłu cementowo-wapienniczego i materiałów ogniotrwałych	9	9
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	13	12
Pyły ze spalania paliw	1542	1261
Tlenek węgla	2755	2582
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	2315	2270
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne	275	268
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	35	33

**TABL. 6 (36). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH
OCZYSZCZAJĄCYCH ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pyłowe	Gazowe (bez dwutlenku węgla)		
		ogółem	dwutlenek siarki	węglowodory
Ogółem w tonach				
2006	46438	284	244	40
2007	41137	141	119	22
w % zanieczyszczeń wytworzonych				
2006	96,6	2,9	5,7	10,6
2007	96,8	1,4	2,5	6,1

TABL. 7 (37). EMISJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń					
	pyłowych		gazowych			
	razem	w tym ze spalania paliw	razem	w tym		
				dwutlenek siarki	tlenek węgla	dwutlenek węgla
w tys. t						
Ogółem 2006	1,6	1,5	1409,4	4,0	2,8	1399,9
2007	1,4	1,3	1405,6	4,6	2,6	1395,7
w tym:						
przetwórstwo przemysłowe.....2006	0,5	0,4	477,4	1,3	1,0	473,8
2007	0,4	0,4	523,0	1,3	1,1	519,2
w tym:						
produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych.....2006	0,3	0,3	135,1	0,3	0,5	134,1
2007	0,3	0,2	134,5	0,3	0,5	133,5
produkcja drewna i wyrobów z drewna.....2006	0,0	0,0	34,8	0,0	0,1	34,7
2007	0,0	0,0	40,9	0,0	0,1	40,7
produkcja wyrobów gu- mowych i z tworzyw sztucznych.....2006	0,1	0,1	277,0	1,0	0,1	275,1
2007	0,1	0,1	310,6	0,9	0,1	308,7
produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych.....2006	0,0	0,0	28,1	0,1	0,2	27,8
2007	0,0	0,0	35,1	0,1	0,2	34,7
wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, wodę.....2006	1,0	1,0	866,2	2,2	1,6	861,1
2007	0,8	0,8	821,2	3,0	1,3	815,7

LASY. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

TABL. 1 (38). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych					Grunty przeznaczone do zalesienia ^a
	ogółem	lasy			grunty związane z gospodarką leśną	
		razem	zalesione	niezalesione		
w ha						
Ogółem 2006	750113	729357	717561	11797	20756	1561
2007	751839	731007	720317	10690	20832	997
Lasy publiczne.....2006	710751	689995	678762	11233	20756	1561
2007	711172	690340	680130	10210	20832	997
Skarbu Państwa.....2006	707328	686616	675559	11057	20713	1561
2007	707744	686952	676906	10046	20792	997
gminne.....2006	3423	3379	3203	176	44	-
2007	3428	3388	3224	165	40	-
Lasy prywatne.....2006	39363	39363	38799	564	-	-
2007	40667	40667	40187	478	-	-

a W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

TABL. 2 (39). HODOWLA LASU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w ha	
Powierzchnia produkcyjna szkólek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	241	238
Odnowienia i zalesienia ^a	8668	7201
sztuczne.....	8423	6898
naturalne.....	245	303
Poprawki i uzupełnienia.....	648	669
Pielęgnowanie lasu ^b	33268	32467
w tym upraw ^c	23749	24445
Powierzchnia objęta trzebieżami.....	50157	45240
Melioracje.....	3650	4056
Dolesienia luk i przerzedzeń.....	107	103
Wprowadzanie II piętra.....	500	463
Zalesienia powstałe w wyniku sukcesji.....	3	25

a Bez dolesień luk w drzewostanach i wprowadzania II piętra. b Bez cięć trzebieżowych. c Pielęgnowanie gleby i czyszczenia wczesne.

TABL. 3 (40). ZADRZEWIENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sadzenie		Szkółki ^a		Pozyskanie drewna z zadrzewień ^b	
	drzewa	krzewy	powierzchnia produkcyjna	w tym pod drzewami i krzewami	grubizna ogółem	w tym grubizna liściasta
	w sztukach		w ha		w m ³	
Ogółem 2006	33542	19577	22	20	43513	39551
2007	36370	19393	22	20	46464	42528
Gminy..... 2006	25810	11864	21	19	33935	30082
2007	27138	7080	21	19	35720	31818
w tym na gruntach prywatnych..... 2006	19720	10025	-	-	29479	26341
2007	22484	5271	-	-	30695	27482
Ministerstwa..... 2006	7732	7713	1	1	9578	9469
2007	9232	12313	1	1	10744	10710
Ministra Środowiska..... 2006	5660	7713	1	1	174	121
2007	4694	12051	1	1	50	50
pozostałe..... 2006	2072	-	-	-	9404	9348
2007	4538	262	-	-	10694	10660

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe.

TABL. 4 (41). POZYSKANIE DREWNA ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007		
		ogółem	las publiczne	las prywatne
		w dm ³		
Ogółem	3119,8	4008,3	3946,9	61,4
grubizna razem.....	2998,2	3899,7	3838,3	61,4
iglasta.....	2041,1	2915,3	2868,7	46,6
liściasta.....	957,1	984,4	969,6	14,8
drewno małowymiarowe iglaste i liściaste.....	121,6	108,6	108,6	-

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.

TABL. 5 (42). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	
		w ha	w % powierzchni ogólnej województwa
Ogółem ^a	1118541,4	1118968,0	46,3
Rezerваты przyrody ^b	29802,7	30013,3	1,2
Parki krajobrazowe ^{bc}	139843,0	139399,0	5,8
Obszary chronionego krajobrazu ^c	925532,7	925532,7	38,3
Stanowiska dokumentacyjne.....	2,0	2,0	0,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	20283,1	20943,1	0,9
Użytki ekologiczne.....	3077,9	3077,9	0,1

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 6 (43). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty	Powierzchnia w ha				
		ogółem	w tym pod ochroną ściłą	z ogółem		
				lasy	użytki rolne	
Ogółem	2006	101	29802,7	131,1	12359,8	1145,9
	2007	104	30013,3	131,1	12359,8	1145,9
Faunistyczne	2006	28	13526,9	-	3432,6	683,2
	2007	28	13526,9	-	3432,6	683,2
Krajobrazowe.....	2006	10	7875,6	-	3497,7	45,6
	2007	10	7875,6	-	3497,7	45,6
Leśne	2006	33	4919,7	-	4203,4	182,7
	2007	35	5113,8	-	4203,4	182,7
Torfowiskowe.....	2006	17	1764,0	130,7	939,8	137,7
	2007	17	1764,0	130,7	939,8	137,7
Florystyczne	2006	9	228,9	0,4	166,9	-
	2007	9	228,9	0,4	166,9	-
Wodne	2006	2	1451,2	-	104,2	93,0
	2007	3	1467,7	-	104,2	93,0
Przyrody nieożywionej	2006	1	24,0	-	2,8	3,7
	2007	1	24,0	-	2,8	3,7
Stepowe	2006	1	12,4	-	12,4	-
	2007	1	12,4	-	12,4	-

TABL. 7 (44). PARKI KRAJOBRAZOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Powierzchnia ^b			
		ogółem	w tym		
			lasów	użytków rolnych	wód
w ha					
Ogółem	2006	145164,8	79044,8	33282,0	24618,5
	2007	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Hawskiego i Wzgórz Dylewskich ^c	2006	29789,3	17330,7	6309,2	4619,8
	2007	29555,9	17330,7	6309,2	4619,8
Pojezierza Hawskiego.....	2006	22638,1	13383,9	3580,8	4601,9
	2007	22404,7	13383,9	3580,8	4601,9
Wzgórz Dylewskich	2006	7151,2	3946,8	2728,4	17,9
	2007	7151,2	3946,8	2728,4	17,9
Mazurski ^c	2006	53655,0	26140,0	8100,0	18015,0
	2007	53655,0	26140,0	8100,0	18015,0
Welski Park Krajobrazowy	2006	20444,0	7973,2	9608,7	1022,2
	2007	20444,0	7973,2	9608,7	1022,2
Puszczy Rominckiej.....	2006	14620,0	10534,3	2341,3	228,3
	2007	14620,0	10534,3	2341,3	228,3
Wysoczyzny Elbląskiej.....	2006	13732,0	7003,3	5080,8	137,3
	2007	13732,0	7003,3	5080,8	137,3
Górznięsko-Lidzbarski ^c	2006	8588,5	6618,3	1471,0	75,9
	2007	8588,5	6618,3	1471,0	75,9
Brodnicki ^c	2006	4336,0	3445,0	371,0	520,0
	2007	4336,0	3445,0	371,0	520,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. c Powierzchnia parków w granicach województwa.

TABL. 8 (45). POMNIKI PRZYRODY
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyn- cze drzewa	Grupy drzew	Głazy narzutowe	Skalki, groty, jaskinie i inne	Aleje	
Ogółem	2006	2436	1765	363	210	8	90
	2007	2558	1868	366	210	8	106
W tym utworzone na mocy uchwał rad gmin.....	2006	160	147	6	6	-	1
	2007	139	130	3	5	-	1

TABL. 9 (46). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH I NA WSI
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Parki spacerowo-wypoczynkowe:		
obiekty.....	76	87
powierzchnia w ha.....	386,0	423,2
przeciętna powierzchnia jednego obiektu w ha.....	5,1	4,9
Zieleńce:		
obiekty.....	573	615
powierzchnia w ha.....	295,9	339,8
przeciętna powierzchnia jednego obiektu w ha.....	0,5	0,6
Zieleń uliczna w ha.....	245,9	253,4
Tereny zieleni osiedlowej w ha.....	741,9	2417,1
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ha.....	1423,8	3180,1
w % powierzchni ogółem.....	0,1	0,1
na 1 mieszkańca w m ²	10,0	22,3
Żywopłaty w tys. mb.....	228,0	225,5
Nasadzenia w tys. szt:		
drzew.....	14994	11393
krzewów.....	27394	36951
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha.....	3379,0	3388,4

ODPADY

TABL. 1 (47). ODPADY PRZEMYSŁOWE UCIAŹLIWE DLA ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys. t.....	753,2	894,8
poddane odzyskowi.....	648,3	782,1
unieszkodliwione	52,2	45,8
w tym:		
termicznie.....	11,5	27,8
kompostowane	12,5	12,3
składowane ^a	27,9	5,7
magazynowane czasowo.....	52,7	66,9
Odpady nagromadzone ^{bc} w tys. t.....	1422,0	1417,0
Tereny składowania odpadów w ha:		
niezrekultywowane ^b	12,1	8,7
zrekultywowane w ciągu roku.....	-	-

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. b Stan w dniu 31 XII. c Na składowiskach własnych.

TABL. 2 (48). ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG GRUP ODPADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane na składowiskach własnych ^c	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazynowane czasowo		
			razem	w tym				
				termicznie	składowane ^b			
w tys. ton								
Ogółem	2006	753,2	648,3	52,2	11,5	27,9	52,7	1422,0
	2007	894,8	782,1	45,8	27,8	5,7	66,9	1417,0
w tym:								
odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności	2006	210,3	203,5	6,8	6,8	-	-	-
	2007	266,9	247,5	19,4	19,4	-	-	-
odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury.....	2006	211,4	206,5	4,5	4,5	-	0,4	-
	2007	303,2	294,7	8,1	8,1	-	0,4	-
odpady z procesów termicznych..	2006	150,3	134,0	12,6	-	12,6	3,7	1251,8
	2007	174,3	165,1	2,0	-	2,0	7,2	1253,6
odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych).....	2006	38,1	23,9	11,6	-	11,6	2,6	1,4
	2007	12,2	9,9	-	-	-	2,3	0,5
odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych.....	2006	110,7	50,9	16,0	-	3,5	43,8	145,8
	2007	106,9	35,1	15,8	-	3,5	56,0	141,5

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach własnych i innych. c Stan w końcu roku.

TABL. 3 (49). ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane na składowiskach własnych ^c
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazynowane czasowo	
			razem	w tym			
				termiczne	składowane ^b		
w tys. ton							
Ogółem 2006	753,2	648,3	52,2	11,5	27,9	52,7	1422,0
2007	894,8	782,1	45,8	27,8	5,7	66,9	1417,0
w tym:							
przetwórstwo przemysłowe..... 2006	553,4	529,4	18,4	9,3	8,8	5,6	725,7
2007	679,8	649,1	28,5	27,8	0,7	2,2	723,2
w tym:							
produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych..... 2006	231,4	226,6	4,8	4,6	0,2	-	-
2007	246,9	227,3	19,6	19,4	0,2	-	-
produkcja drewna i wyrobów z drewna..... 2006	166,2	163,4	0,5	0,2	0,3	2,3	3,0
2007	213,4	211,7	0,7	0,3	0,4	1,0	0,5
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych..... 2006	40,1	37,0	-	-	-	3,1	722,7
2007	69,1	66,2	2,3	2,3	-	0,6	722,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę..... 2006	147,3	90,1	30,4	-	17,9	26,8	626,3
2007	134,4	89,3	16,0	-	3,7	29,1	614,2
działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała..... 2006	46,4	27,0	1,2	-	1,2	18,2	70,0
2007	36,0	0,8	1,3	-	1,3	33,9	79,6

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach własnych i innych. c Stan w końcu roku.

TABL. 4 (50). ODPADY KOMUNALNE ORAZ NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Odpady komunalne ^a w tonach:		
zebrane.....	335015,4	329660,0
selektywnie.....	11391,5	13078,1
w tym z gospodarstw domowych.....	9409,0	11593,7
wysegregowane ze zmieszanych.....	58,2	9912,0
zdeponowane na składowiskach.....	323565,6	306669,9
przetworzone ^b	832,1	1086,9
Nieczystości ciekłe ^a wywiezione do oczyszczalni ścieków w dam³.....	998,4	865,7
w tym z gospodarstw domowych.....	655,5	554,4

a Dane szacunkowe. b Metodą termiczną i mechaniczno-biologiczną.

TABL. 5 (51). ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE SELEKTYWNIEM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w t	
Ogółem ^a	11391,5	13078,1
w tym:		
papier i tektura	3717,9	4071,4
szkło	2630,5	3315,8
tworzywa sztuczne	2058,0	2002,1
metale	100,5	137,4
tekstylna	959,3	1020,7
niebezpieczne	6,9	19,4
wielkogabarytowe	1078,1	1391,1

a Dane szacunkowe.

TABL. 6 (52). MIEJSCA DEPONOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006			2007		
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
Składowiska kontrolowane:						
czynne:						
obiekty	53	11	42	48	6	42
powierzchnia w ha	279,7	77,3	202,4	239,8	49,0	190,8
w tym zrekultywowana (w ciągu roku)	-	-	-	-	-	-
o zakończonej eksploatacji:						
ilość	7	1	6	9	2	7
powierzchnia w ha	28,0	21,0	7,0	40,2	29,0	19,3
w tym zrekultywowana (w ciągu roku)	1,1	-	1,1	0,3	-	0,3
Dzikie wysypiska ^a :						
istniejące	69	8	61	64	7	57
zlikwidowane (w ciągu roku)	45	19	26	59	18	41

a Według danych urzędów gminnych.

TABL. 7 (53). ODGAZOWYWANIE SKŁADOWISK ODPADÓW KOMUNALNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba składowisk (wysypisk) z instalacją odgazowywania	13	12
w tym z gazem uchodzącym do atmosfery	11	8
w tym unieszkodliwianym przez spalanie:		
bez odzysku energii		
w palnikach indywidualnych	-	-
w pochodni zbiorczej	-	2
z odzyskiem energii:		
cieplnej	2	2
elektrycznej	1	1

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA

TABL. 1 (54). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA		
Stanowiska pomiarowe monitoring powietrza		
metody aspiracyjne	5	5
metody pasywne	-	-
monitoring chemizmu opadów atmosferycznych	-	1
Pobrane próbki pierwotne	14562	14398
z tego w ramach:		
monitoringu	13987	14085
kontroli	68	4
prac własnych i pozostałych	507	309
Liczba wykonanych oznaczeń	27017	27312
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD		
Monitoring rzek		
stanowiska pomiarowe	78	61
Monitoring jezior		
jeziora zbadane	22	24
stanowiska pomiarowe	116	112
Pobrane próbki ogółem	4318	5547
w tym w ramach:		
monitoringu	2910	3508
kontroli	216	150
akcji związanych z poważnymi awariami	-	1
Wykonane oznaczenia ogółem	59852	64108
w tym w ramach:		
monitoringu	43996	40738
z tego wskaźniki:		
fizykochemiczne	40585	37867
hydrobiologiczne	1248	939
bakteriologiczne	2163	1932
kontroli	866	491
w tym wskaźników:		
fizykochemicznych	861	491
bakteriologicznych	-	-
akcji związanych z poważnymi awariami	-	1
w tym wskaźników fizykochemicznych	-	1
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB		
Pobrane próbki pierwotne	3	19
Wykonane oznaczenia	-	82
w tym w ramach kontroli	-	65
w tym wskaźników fizykochemicznych	-	65
W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI		
Pobrane próbki pierwotne	20	2
Wykonane oznaczenia	170	18
w tym wskaźników fizykochemicznych	170	18

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 2 (55). JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	% ludności zaopatrywanej w wodę			
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym		nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym	
	miasta	wieś	miasta	wieś
Wodociągi o wydajności w m ³ /d				
poniżej 100 2006	90,0	78,2	10,0	21,8
2007	94,0	77,0	6,0	23,0
100–1000 2006	78,8	83,5	21,2	16,5
2007	52,7	82,1	47,3	17,9
1001–10000 2006	79,1	-	20,9	-
2007	84,5	-	15,5	-
10001–100000 2006	100,0	-	-	-
2007	100,0	-	-	-
powyżej 100000 2006	-	-	-	-
2007	-	-	-	-

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 3 (56). OCENA SANITARNA KĄPIELISK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Kąpieliska		
obiekty w ewidencji ^a	235	229
w tym skontrolowane.....	237 ^b	229
nieodpowiadające klasie czystości wód w % obiektów skontrolowanych.....	6,3	12,7
pod względem		
fizykochemicznym.....	5,9	11,8
bakteriologicznym	3,8	3,9

a Stan w dniu 31 XII. b Kontrola obejmowała kąpieliska zlikwidowane w trakcie roku i nie objęte ewidencją na koniec roku.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 4 (57). OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNAĄ ORAZ INSPEKCJĘ WETERYNARYJNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Próby zdyskwalifikowane w % ogółem zbadanych	
	2006	2007
Mleko i przetwory mleczne	.	1,8
Mięso, podroby i przetwory mięsne (bez konserw) według badań Inspekcji		
Sanitarnej	3,7	1,1
Weterynaryjnej	4,7	6,1
Tłuszcze		
roślinne	-	1,2
zwierzęce (według badań Inspekcji Weterynaryjnej).....	-	.
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	.	3,1
Warzywa (w tym strączkowe suche)	.	4,2
Owoce.....	.	12,6
Grzyby	.	16,7
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	.	7,1

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – w zakresie oceny sanitarnej mięsa i tłuszczów zwierzęcych przez Inspekcję Weterynaryjną.

TABL. 5 (58). DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Zbadane próbki ogółem	3683	4384
środków spożywczych		
krajowych	2844	3721
z importu.....	335	371
materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		
krajowych	67	53
z importu.....	30	23
sanitarnych	174	165
z zatruc pokarmowych	233	51
W tym % próbek zdyskwalifikowanych		
środków spożywczych		
krajowych	3,0	5,8
z importu.....	0,3	10,8
materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		
krajowych	3,0	1,9
z importu.....	3,3	-
sanitarnych	32,8	32,1

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 6 (59). OBIEKTY PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOŚCIĄ ORAZ MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ WEDŁUG OCENY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Obiekty według ewidencji	13102	13299
w tym skontrolowane	9654	10169
Przeprowadzone kontrole i rekontrole	20704	20576
Wskaźnik częstotliwości kontroli i rekontroli	2,1	2,0
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	6076	3729
w tym unieruchomienia, przerwania produkcji	30	10

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 7 (60). DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE POWAŻNYCH AWARII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Liczba wykonanych kontroli	51	23
zakłady dużego ryzyka	4	4
zakłady zwiększonego ryzyka	7	1
inne z rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii	19	16
z tytułu ustawy o substancjach i preparatach chemicznych	17	-
transport	4	2
Zarządzenia pokontrolne	13	29
zakłady dużego ryzyka	1	2
zakłady zwiększonego ryzyka	-	1
inne z rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii	11	12
z tytułu ustawy o substancjach i preparatach chemicznych	1	14
wykonane	11	27
w trakcie realizacji	1	2
nie wykonane	1	-

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

TABL. 1 (61). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)
Według lokalizacji inwestycji

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2007	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	23012,8	100,0	26804,3	100,0
w tym				
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^a	11646,2	50,6	18843,9	70,3
w tym w zakresie ochrony powietrza...	11646,2	50,6	18843,9	70,3
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	9843,0	42,8	17979,9	67,1
w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni.....	9843,0	42,8	17979,9	67,1
Redukcja zanieczyszczeń	11366,6	49,4	7952,4	29,7
w tym w zakresie ochrony powietrza...	11366,6	49,4	7952,4	29,7
pyłowych.....	9477,7	41,2	6775,8	25,3
gazów odlotowych ^b	1888,9	8,2	1176,6	4,4
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	103935,5	100,0	89407,5	100,0
w tym				
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca	73072,0	70,3	57292,8	64,1
ścieki	55245,1	53,2	45373,8	50,7
wody (ścieki) opadowe.....	17826,9	17,2	11919,0	13,3
Oczyszczanie ścieków.....	30590,2	29,4	32084,8	35,9
w tym komunalnych	22780,4	21,9	31071,7	34,8
Gospodarka odpadami	11675,9	100,0	24013,3	100,0
w tym				
Zbieranie odpadów i ich transport	5405,9	46,3	8133,7	33,9
w tym odpadów komunalnych.....	3596,9	30,8	8133,7	33,9
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	135,3	1,2	-	-
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	3948,8	33,8	13597,2	56,6
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	1752,1	100,0	831,1	100,0
w tym zapobieganie infiltracji zanieczyszczeń.....	1650,9	94,2	831,1	100,0
Zmniejszanie hałasu i wibracji ^c	-	-	34,0	100,0
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	-	-	-	-
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	5157,1	100,0	1272,9	100,0

a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. b Innych aniżeli gazy cieplarniane oraz gazy, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

c Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy.

TABL. 2 (62). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)
Według lokalizacji inwestycji

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2007	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Ogółem	79397,6	100,0	94793,1	100,0
Ujęcia i doprowadzenia wody.....	43368,0	54,6	50790,8	53,6
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	25970,2	32,7	21053,0	22,2
Zbiorniki wodne	1215,4	1,5	1593,4	1,7
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	2619,6	3,3	8428,3	8,9
Obwałowania przeciwpowodziowe	225,3	0,3	2049,8	2,2
Stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych	5999,1	7,6	10877,8	11,5

TABL. 3 (63). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
Według lokalizacji inwestycji

WYSZCZEGÓLNIENIE	Służące ochronie środowiska		Służące gospodarce wodnej	
	2006	2007	2006	2007
	w tys. zł			
Ogółem	145533,4	142363,1	79397,6	94793,1
Środki:				
Własne.....	70373,3	67312,1	28184,9	31210,4
Z budżetu:				
centralnego	1061,9	140,3	1591,7	2649,1
województwa	583,1	237,0	7121,5	13685,8
powiatu	828,7	-	-	-
gminy	1098,0	2021,2	1463,6	1029,0
Z zagranicy.....	26618,3	29972,4	24543,4	25879,6
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje).....	13242,7	28378,1	8418,2	8697,3
Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	25059,2	11980,1	5552,4	10213,2
Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane	6668,2	2321,9	2521,9	1428,7

TABL. 1 (64). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele				
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	produkcyjne ^a		nawod- nień w rolnic- twie i leśnic- twie oraz uzupeł- nianie stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	
			razem	w tym wody podziem- ne		razem	w tym wody podziem- ne
			dam ³				
WOJEWÓDZTWO	135192	5,6	30704	10026	33695	70793	70651
Podregion elbląski	61581	8,2	19232	3098	15624	26725	26725
Powiaty:							
braniewski	2175	1,8	102	102	-	2073	2073
działdowski	8051	8,4	1670	394	3567	2814	2814
elbląski	3778	2,7	773	773	1145	1860	1860
iławski	10142	7,3	685	488	5225	4232	4232
nowomiejski	2719	3,9	17	17	1021	1681	1681
ostródzki	11981	6,8	2353	1199	4666	4962	4962
Miasto na prawach powiatu:							
Elbląg	22735	284,2	13632	125	-	9103	9103
Podregion olsztyński	57520	5,6	9142	4749	17377	31001	30865
Powiaty:							
bartoszycki	5018	3,8	90	90	1789	3139	3139
kętrzyński	3658	3,0	-	-	196	3462	3327
lidzbarski	2748	3,0	690	690	-	2058	2058
mrągowski	7726	7,3	1247	1247	4112	2367	2367
nidzicki	3442	3,6	134	134	2058	1250	1250
olsztyński	11870	4,2	1110	1110	6397	4363	4362
szczycieński	7073	3,7	926	528	2825	3322	3322
Miasto na prawach powiatu:							
Olsztyn	15985	181,6	4945	950	-	11040	11040
Podregion elcki	16089	2,5	2330	2179	694	13065	13059
Powiaty:							
elcki	5167	4,6	835	835	-	4332	4332
giżycki	3770	3,4	678	587	-	3092	3092
gołdapski	1188	1,5	48	48	-	1140	1139
olecki	2477	2,8	359	359	694	1424	1424
piski	2400	1,4	410	350	-	1990	1985
węgorzewski	1087	1,6	-	-	-	1087	1087

a Poza rolnictwem i leśnictwem – z ujęć własnych. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

**TABL. 2 (65). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
W 2007 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przemysł	Rolnictwo i leśnictwo ^a	Eksploata- cja sieci wodo- ciągowej ^b	Przemysł	Rolnictwo i leśnictwo ^a	Eksploata- cja sieci wodo- ciągowej ^b
	w hm ³				w % ogółem		
WOJEWÓDZTWO	121,8	31,5	33,7	56,6	25,8	27,7	46,5
Podregion elbląski.....	56,8	20,2	15,6	20,9	35,6	27,5	36,8
Powiaty:							
braniewski	1,8	0,2	-	1,5	13,5	-	86,5
działdowski	7,4	1,6	3,6	2,2	22,0	48,1	30,0
elbląski	3,6	0,8	1,1	1,7	20,9	31,5	47,6
iławski	9,6	0,7	5,2	3,7	7,2	54,3	38,5
nowomiejski	2,3	0,0	1,0	1,2	0,9	45,3	53,8
ostródzki.....	10,9	2,4	4,7	3,9	21,5	42,7	35,8
Miasto na prawach powiatu:							
Elbląg.....	21,2	14,5	-	6,7	68,2	-	31,8
Podregion olsztyński.....	51,4	8,8	17,4	25,0	17,1	33,9	48,6
Powiaty:							
bartoszycki	4,4	0,1	1,8	2,5	2,0	40,7	57,3
kętrzyński	3,1	-	0,2	2,9	-	6,3	93,7
lidzbarski	2,2	0,7	-	1,5	31,9	-	68,1
mrągowski	7,3	1,2	4,1	2,0	16,9	56,3	26,8
nidzicki.....	3,2	0,1	2,1	1,0	4,3	63,5	32,2
olsztyński.....	11,1	1,1	6,4	3,6	10,2	57,5	32,2
szczycieński.....	6,2	1,0	2,8	2,3	15,9	45,9	38,2
Miasto na prawach powiatu:							
Olsztyn.....	13,9	4,6	-	9,2	33,5	-	66,5
Podregion elcki.....	13,5	2,3	0,7	10,5	17,0	5,2	77,8
Powiaty:							
elcki	4,3	0,8	-	3,5	19,5	-	80,5
giżycki.....	3,1	0,7	-	2,4	21,9	-	78,1
gołdapski.....	0,9	0,0	-	0,9	5,2	-	94,8
olecki.....	2,2	0,4	0,7	1,1	16,5	31,8	51,7
piski	2,1	0,4	-	1,7	20,1	-	79,9
węgorzewski	0,9	-	-	0,9	-	-	100,0

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napelniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 3 (66). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Oczyszczane					Nieoczyszczane			Ścieki wymagające oczyszczenia	Ścieki nieoczyszczane
		razem	mechanicznie	chemicznie ^a	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	razem	odprowadzone			
								z zakładów przemysłowych	siecią kanalizacyjną		
w dam ³									w dam ³ na 1 km ²		
WOJEWÓDZTWO	49861	49523	551	54	9930	38988	338	240	98	2,1	0,0
Podregion elbląski	17735	17472	113	47	4179	13133	264	226	39	2,4	0,0
Powiaty:											
braniewski	1235 ^b	1236 ^b	3	-	308	925	-	-	-	1,0	-
działdowski	1514	1514	16	-	1498	-	-	-	-	1,6	-
elbląski	1529	1529	-	-	1113	416	-	-	-	1,1	-
iławski	2974	2753	30	-	332	2391	221	222	-	2,1	0,2
nowomiejski	429	429	-	-	429	-	-	-	-	0,6	-
ostródzki	3333	3294	-	-	499	2795	39	-	39	1,9	0,0
Miasto na prawach powiatu:											
Elbląg	6721	6717	64	47	-	6606	4	4	-	84,0	0,0
Podregion olsztyński	23643	23574	319	-	4801	18454	69	4	67	2,3	0,0
Powiaty:											
bartoszycki	1818	1817	-	-	611	1206	1	1	-	1,4	0,0
kętrzyński	1870	1833	-	-	1793	40	37	-	37	1,5	0,0
lidzbarski	1649	1644	-	-	716	928	5	1	4	1,8	0,0
mragowski	2166	2166	-	-	32	2134	-	-	-	2,0	-
nidzicki	736	736	-	-	88	648	-	-	-	0,8	-
olsztyński	3195	3195	-	-	1505	1690	-	2	-	1,1	-
szczycieński	2085	2059	-	-	56	2003	26	-	26	1,1	0,0
Miasto na prawach powiatu:											
Olsztyn	10124	10124	319	-	-	9805	-	-	-	115,0	-
Podregion elcki	8487	8477	119	7	950	7401	13	10	3	1,3	0,0
Powiaty:											
elcki	2865	2864	-	-	29	2835	1	-	1	2,6	0,0
giżycki	2130	2118	50	-	124	1944	12	10	2	1,9	0,0
gołdapski	591 ^b	592 ^b	-	-	592	-	-	-	-	0,8	-
olecki	916	916	9	-	84	823	-	-	-	1,0	-
piski	1452 ^b	1453 ^b	60	7	112	1274	-	-	-	0,8	-
węgorzewski	533 ^b	534 ^b	-	-	9	525	-	-	-	0,8	-

a Dotyczy ścieków przemysłowych. b Większa ilość ścieków oczyszczanych od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

TABL. 4 (67). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a			Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków		
	razem	w tym		razem		w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów w liczbach bezwzględnych
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	
	w dam ³					
WOJEWÓDZTWO	46829	8600	38217	1023163	71,7	776928
Podregion elbląski	16807	3671	13133	368970	69,6	262921
POWIAT BRANIEWSKI.....	1236	308	925	30116	69,6	19748
Miasta:						
Braniewo.....	866	-	866	17693	100,0	17693
Frombork	115	115	-	2440	100,0	-
Pieniężno	95	95	-	2862	100,0	-
Gminy:						
Braniewo.....	83	21	59	3238	51,0	2055
Lelkowo.....	29	29	-	1607	52,8	-
Pieniężno	17	17	-	758	19,9	-
Płoskinia	26	26	-	1120	41,6	-
Wilczęta.....	5	5	-	398	12,9	-
POWIAT DZIAŁDOWSKI.....	1480	1480	-	44719	68,8	-
Miasta:						
Działdowo.....	967	967	-	20778	100,0	-
Lidzbark.....	212	212	-	8162	100,0	-
Gminy:						
Działdowo.....	58	58	-	2546	26,8	-
Howo-Osada.....	71	71	-	7220	99,6	-
Lidzbark.....	-	-	-	-	-	-
Płońska.....	20	20	-	1500	25,8	-
Rybno	152	152	-	4513	62,4	-
POWIAT ELBLĄSKI	1039	623	416	21570	38,2	12806
Miasta:						
Młynary	164	164	-	1816	100,0	-
Pasłęk.....	374	-	374	11300	92,7	11300
Tolkmicko.....	329	329	-	2715	100,0	-
Gminy:						
Elbląg.....	62	28	34	2667	41,2	1346
Godkowo	7	7	-	290	8,9	-
Gronowo Elbląskie	23	23	-	1000	20,4	-
Markusy.....	10	10	-	195	4,7	-
Pasłęk.....	25	17	8	731	10,3	160
Rychliki	10	10	-	125	3,1	-
Tolkmicko.....	35	35	-	731	18,3	-
POWIAT IŁAWSKI.....	2723	332	2391	56491	62,7	45349
Miasta:						
Ilawa	1623	-	1623	32325	100,0	32325
Kisielice.....	63	63	-	2204	99,2	-
Lubawa	496	-	496	9417	99,6	9417
Susz	201	201	-	5550	100,0	-
Zalewo	175	-	175	2155	100,0	2155

TABL. 4 (67). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2007 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a			Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków		
	razem	w tym		razem		w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów w liczbach bezwzględnych
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	
	w dam ³					
Gminy:						
Hawa	74	-	74	785	6,5	785
Kisielice	9	9	-	542	13,6	-
Lubawa	8	-	8	332	3,2	332
Susz	59	59	-	2846	39,8	-
Zalewo	15	-	15	335	7,0	335
POWIAT NOWOMIEJSKI	429	429	-	15843	36,4	-
Miasta:						
Nowe Miasto Lubawskie	201	201	-	7700	69,5	-
Gminy:						
Biskupiec	143	143	-	5181	54,2	-
Kurzętnik	80	80	-	2650	30,5	-
Nowe Miasto Lubawskie	5	5	-	312	3,9	-
POWIAT OSTRÓDZKI	3294	499	2795	73521	70,1	58308
Miasta:						
Miłakowo	146	146	-	2681	99,7	-
Miłomłyn	51	51	-	2000	86,5	-
Morąg	676	-	676	14281	100,0	14281
Ostróda	1581	-	1581	33262	100,0	33262
Gminy:						
Dąbrówno	79	79	-	2400	54,7	-
Grunwald	49	22	27	1478	26,0	648
Łukta	201	-	201	3800	84,3	3800
Małdyty	57	57	-	2504	40,3	-
Miłomłyn	25	25	-	385	14,6	-
Morąg	71	18	53	2744	26,4	1983
Ostróda	358	101	257	7986	51,5	4334
MIASTO NA PRAWACH POWIATU:						
Elbląg	6606	-	6606	126710	100,0	126710
Podregion olsztyński	21774	4091	17683	454864	74,3	342208
POWIAT BARTOSZYCKI	1810	604	1206	40270	66,3	25464
Miasta:						
Bartoszyce	1193	-	1193	25164	100,0	25164
Bisztynek	75	75	-	2464	100,0	-
Górowo Iławeckie	132	132	-	4300	97,5	-
Sępól	52	52	-	2018	99,2	-
Gminy:						
Bartoszyce	76	63	13	3229	29,9	300
Bisztynek	34	34	-	960	23,4	-
Górowo Iławeckie	241	241	-	1845	25,6	-
Sępól	7	7	-	290	6,4	-

TABL. 4 (67). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2007 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a			Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków		
	razem	w tym		razem		w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów w liczbach bezwzględnych
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	
	w dam ³					
POWIAT KĘTRZYŃSKI.....	1833	1793	40	47181	71,8	500
Miasta:						
Kętrzyn	1064	1064	-	27992	100,0	-
Korsze.....	78	78	-	2540	55,5	-
Reszel	184	184	-	5059	100,0	-
Gminy:						
Barciany.....	131	131	-	2886	43,2	-
Kętrzyn	176	176	-	3076	37,8	-
Korsze.....	77	77	-	1938	32,7	-
Reszel	49	9	40	1238	38,7	500
Srokowo.....	74	74	-	2452	58,7	-
POWIAT LIDZBARSKI	983	56	927	28278	66,4	26321
Miasta:						
Lidzbark Warmiński	595	-	595	15194	93,5	15194
Orneta	289	-	289	9292	99,8	9292
Gminy:						
Kwity	25	25	-	440	12,9	-
Lidzbark Warmiński	13	13	-	480	7,2	-
Lubomino	43	-	43	1835	49,8	1835
Orneta	18	18	-	1037	31,7	-
POWIAT MRAĞOWSKI.....	1489	32	1457	34671	69,2	32948
Miasta:						
Mikołajki	322	-	322	3793	100,0	3793
Mragowo.....	965	-	965	21663	99,8	21663
Gminy:						
Mikołajki	26	8	18	1373	30,0	754
Mragowo.....	48	23	25	2417	32,0	1337
Piecki	90	1	89	2925	37,3	2901
Sorkwity	38	-	38	2500	53,7	2500
POWIAT NIDZICKI.....	736	88	648	24268	72,0	17959
Miasta:						
Nidzica.....	614	-	614	14634	100,0	14634
Gminy:						
Janowiec Kościelny	9	9	-	570	16,7	-
Janowo.....	26	26	-	1200	42,7	-
Kozłowo	32	22	10	4058	66,5	1025
Nidzica.....	55	31	24	3806	56,3	2300

TABL. 4 (67). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2007 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a			Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków		
	razem	w tym		razem		w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów w liczbach bezwzględnych
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	
	w dam ³					
POWIAT OLSZTYŃSKI	3152	1462	1690	63974	55,8	25468
Miasta:						
Barczewo	312	-	312	7331	99,9	7331
Biskupiec	475	475	-	10318	100,0	-
Dobre Miasto	398	398	-	10438	99,7	-
Jeziorany	116	116	-	3360	99,5	-
Olsztynek	942	-	942	6500	86,0	6500
Gminy:						
Barczewo	70	-	70	2129	22,9	2129
Biskupiec	45	45	-	1480	17,1	-
Dobre Miasto	14	14	-	2182	40,6	-
Dywity	158	1	157	4468	46,4	4400
Gietrzwałd	112	55	57	3346	61,4	1130
Jeziorany	10	10	-	402	8,5	-
Jonkowo	66	65	1	1484	24,8	22
Kolno	33	33	-	1090	32,2	-
Olsztynek	58	-	58	1400	23,0	1400
Purda	55	8	47	2516	33,6	2016
Stawiguda	253	207	46	4530	84,1	540
Świątki	35	35	-	1000	24,1	-
POWIAT SZCZYCIEŃSKI	1966	56	1910	41124	59,4	38450
Miasta:						
Pasym	97	-	97	2535	100,0	2535
Szczytno	1586	-	1586	25382	100,0	25382
Gminy:						
Dźwierzuty	45	-	45	2183	33,2	2183
Jedwabno	56	56	-	2674	74,8	-
Rozogi	41	-	41	1330	23,5	1330
Szczytno	82	-	82	1170	10,8	1170
Świątajno	59	-	59	5850	100,0	5850
MIASTO NA PRAWACH POWIATU:						
Olsztyn	9805	-	9805	175098	99,7	175098
Podregion elcki	8248	838	7401	199329	70,2	171799
POWIAT ELCKI	2864	29	2835	64367	75,5	63317
Miasta:						
Elk	2693	-	2693	56000	98,8	56000
Gminy:						
Elk	13	3	10	775	7,6	475
Kalinowo	42	-	42	2200	31,8	2200
Prostki	72	26	46	3870	51,9	3120
Stare Juchy	44	-	44	1522	38,3	1522

TABL. 4 (67). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2007 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a			Ludność ^b korzystająca z oczyszczalni ścieków		
	razem	w tym		razem		w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów w liczbach bezwzględnych
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu ludności	
	w dam ³					
POWIAT GIŻYCKI	2068	124	1944	42034	74,2	38548
Miasta:						
Giżycko.....	1540	-	1540	29508	100,0	29508
Ryn	117	117	-	2986	100,0	-
Gminy:						
Giżycko.....	270	-	270	3500	45,5	3500
Kruklanki	37	-	37	1300	42,2	1300
Miłki	45	-	45	1980	51,5	1980
Ryn	7	7	-	500	17,1	-
Wydminy	52	-	52	2260	34,1	2260
POWIAT GOŁDAPSKI	592	592	-	18945	70,6	-
Miasta:						
Gołdap	470	470	-	12730	94,4	-
Gminy:						
Banie Mazurskie	41	41	-	1704	43,9	-
Dubeninki	26	26	-	1325	42,6	-
Gołdap	55	55	-	3186	50,3	-
POWIAT OLECKI	916	84	823	23168	68,1	19446
Miasta:						
Olecko.....	714	-	714	16038	100,0	16038
Gminy:						
Kowale Oleckie	78	10	68	2632	49,3	2248
Olecko.....	43	-	37	1378	26,2	960
Świątajno	71	67	4	2665	67,0	200
Wieliczki.....	10	7	-	455	13,4	-
POWIAT PISKI.....	1274	-	1274	37208	64,8	37208
Miasta:						
Biała Piska.....	102	-	102	4000	99,1	4000
Orzysz.....	229	-	229	5700	98,0	5700
Pisz	652	-	652	19330	99,5	19330
Ruciane-Nida	157	-	157	4791	100,0	4791
Gminy:						
Biała Piska.....	66	-	66	1951	24,5	1951
Orzysz.....	21	-	21	700	18,8	700
Pisz	21	-	21	130	1,6	130
Ruciane-Nida	26	-	26	606	16,5	606
POWIAT WĘGORZEWSKI ...	534	9	525	13607	57,8	13280
Miasta:						
Węgorzewo.....	478	-	478	11400	98,0	11400
Gminy:						
Budry	5	5	-	172	5,8	-
Pozezdrze.....	47	-	47	1880	53,7	1880
Węgorzewo.....	4	4	-	155	2,9	-

a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych, łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczonymi przez oczyszczalnię przemysłową. b Ludność korzystająca – na podstawie szacunków, ludność ogółem – stan w dniu 31 XII.

TABL. 5 (68). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH I GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						
	pyłowych			gazowych			
	razem	w tym ze spala- nia paliw	na 1 km ²	razem	w tym		na 1 km ²
					dwutle- nek siarki	dwutle- nek wę- gla	
w t na rok							
WOJEWÓDZTWO	1352	1261	0,1	1405574	4644	1395700	58,1
Podregion elbląski	455	390	0,1	467207	2034	463721	62,3
Powiaty:							
braniewski	108	106	0,1	30291	98	30044	25,2
działdowski	36	27	0,0	17853	68	17585	18,7
elbląski	112	70	0,1	22841	39	22677	16,1
iławski	101	100	0,1	60385	234	59955	43,6
nowomiejski	-	-	-	-	-	-	-
ostródzki	27	25	0,0	60307	157	60045	34,1
Miasto na prawach powiatu:							
Elbląg	71	62	0,9	275530	1438	273415	3444,1
Podregion olsztyński	586	570	0,1	651465	1680	647078	63,1
Powiaty:							
bartoszycki	16	16	0,0	27098	154	26813	20,7
kętrzyński	51	50	0,0	26838	71	26583	22,1
lidzbarski	57	50	0,1	40938	80	40694	44,3
mragowski	125	125	0,1	58770	127	58270	55,2
nidzicki	12	12	0,0	7096	20	7015	7,4
olsztyński	-	-	-	58	-	-	0,0
szczycieński	90	90	0,0	29137	78	28810	15,1
Miasto na prawach powiatu:							
Olsztyn	235	227	2,7	461530	1150	458893	5244,7
Podregion elcki	311	301	0,0	286902	930	284901	45,2
Powiaty:							
elcki	91	91	0,1	132190	664	131216	118,8
giżycki	143	143	0,1	68400	194	67719	61,1
gołdapski	-	-	-	-	-	-	-
olecki	1	1	0,0	1324	2	1318	1,5
piski	62	52	0,0	79281	59	78999	44,7
węgorzewski	14	14	0,0	5707	11	5649	8,2

TABL. 6 (69). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2007 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona					Liczba pomników przyrody
	ogółem ^a	w tym				
		rezerwaty przyrody ^b	parki krajo- brazowe ^{bc}	obszary chronionego krajobrazu ^c	zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	
w ha						
WOJEWÓDZTWO	1118968,0	30013,3	139399,0	925532,7	20943,1	2558
Podregion elbląski.....	315630,6	10549,7	75206,2	229041,9	15,1	1332
POWIAT BRANIEWSKI..	36389,3	2117,8	-	34032,0	-	194
Gmina miejska						
Braniewo.....	-	-	-	-	-	4
Gminy miejsko – wiejskie						
Frombork	4502,5	-	-	4496,6	-	23
Pieniężno.....	4225,6	220,5	-	4005,1	-	3
Gminy wiejskie						
Braniewo.....	8263,7	181,5	-	7993,1	-	34
Lelkowo.....	7879,1	-	-	7775,2	-	25
Płoskinia	4280,4	1230,4	-	3009,4	-	26
Wilczęta	7238,0	485,4	-	6752,6	-	79
POWIAT DZIAŁDOWSKI.	35659,0	421,0	24448,2	10627,1	-	97
Gmina miejska						
Działdowo.....	-	-	-	-	-	-
Gmina miejsko – wiejska						
Lidzbark.....	22031,5	117,0	16471,8	5280,0	-	42
Gminy wiejskie						
Działdowo.....	606,7	-	-	606,7	-	12
Howo-Osada.....	179,4	179,4	-	-	-	9
Płońska.....	2264,4	-	1309,1	955,3	-	9
Rybno.....	10577,0	124,6	6667,3	3785,1	-	25
POWIAT ELBLĄSKI	57784,0	4208,6	10199,3	43286,2	-	601
Gminy miejsko – wiejskie						
Młynary.....	10459,2	34,3	-	10424,9	-	32
Pasłęk.....	6040,3	9,6	-	6030,7	-	59
Tolkmicko.....	9586,1	648,8	8007,4	929,9	-	299
Gminy wiejskie						
Elbląg.....	14000,7	2466,8	572,1	10961,8	-	69
Godkowo.....	3231,1	56,4	-	3174,7	-	28
Gronowo Elbląskie.....	102,3	-	-	102,3	-	-
Markusy	4380,6	992,7	-	3298,0	-	13
Milejewo	6407,0	-	1619,8	4787,2	-	9
Rychliki.....	3576,7	-	-	3576,7	-	92

TABL. 6 (69). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2007 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona					Liczba pomników przyrody
	ogółem ^a	w tym				
		rezerваты przyrody ^b	parki krajo- brazowe ^{bc}	obszary chronionego krajobrazu ^c	zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	
w ha						
POWIAT IŁAWSKI.....	59447,5	1118,4	22971,0	35226,8	-	163
Gminy miejskie						
Hawa	152,0	-	144,0	8,0	-	-
Lubawa	-	-	-	-	-	1
Gminy miejsko – wiejskie						
Kisielice	1463,0	-	-	1463,0	-	27
Susz.....	10604,9	344,1	4999,0	5261,8	-	52
Zalewo	16364,7	-	6769,8	9499,7	-	23
Gminy wiejskie						
Hawa	22138,6	741,9	9931,4	11441,5	-	54
Lubawa	8724,3	32,4	1126,8	7552,8	-	6
POWIAT NOWOMIEJSKI..	24208,8	467,0	8351,1	15343,7	15,1	34
Gmina miejska						
Nowe Miasto Lubawskie	22,0	22,0	-	-	-	-
Gminy wiejskie						
Biskupiec	8174,9	303,5	2731,0	5125,3	15,1	25
Grodziczno.....	5075,2	26,2	4153,8	895,2	-	3
Kurzętnik	2571,8	94,0	1466,3	989,1	-	2
Nowe Miasto Lubawskie	8364,9	21,3	-	8334,1	-	4
POWIAT OSTRÓDZKI....	98567,4	2216,9	6000,1	90188,0	-	165
Gmina miejska						
Ostróda.....	97,8	97,8	-	-	-	3
Gminy miejsko – wiejskie						
Miłakowo.....	7367,7	285,0	-	7082,7	-	47
Miłomłyn	14239,1	440,5	-	13798,6	-	18
Morąg.....	9439,6	-	-	9316,7	-	8
Gminy wiejskie						
Dąbrówno	9387,6	-	1177,5	8191,0	-	6
Grunwald	6983,7	37,4	-	6946,3	-	10
Łukta.....	14475,9	526,4	-	13929,1	-	24
Małdyty.....	6415,5	129,4	-	6286,1	-	18
Ostróda.....	30160,5	700,4	4822,6	24637,5	-	31
MIASTO NA PRAWACH POWIATU						
Elbląg.....	3574,6	-	3236,5	338,1	-	78

TABL. 6 (69). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2007 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona					Liczba pomników przyrody
	ogółem ^a	w tym				
		rezerваты przyrody ^b	parki krajo- brazowe ^{bc}	obszary chronionego krajobrazu ^c	zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	
w ha						
Podregion olsztyński.....	433647,3	8200,7	26124,8	377992,7	19510,0	760
POWIAT BARTOSZYCKI..	25744,1	17,7	-	25275,3	-	158
Gminy miejskie						
Bartoszyce.....	-	-	-	-	-	2
Gminy miejsko – wiejskie						
Bisztynek	1594,9	-	-	1261,6	-	2
Sępól	2769,3	-	-	2769,3	-	24
Gminy wiejskie						
Bartoszyce.....	4569,8	-	-	4562,8	-	61
Górowo Iławeckie.....	16810,1	17,7	-	16681,6	-	69
POWIAT KĘTRZYŃSKI .	26273,7	402,8	-	25759,6	-	177
Gmina miejska						
Kętrzyn	3,5	-	-	3,5	-	8
Gminy miejsko – wiejskie						
Korsze.....	3343,2	-	-	3343,2	-	36
Reszel.....	5897,6	-	-	5897,6	-	7
Gminy wiejskie						
Barciany	1522,0	-	-	1522,0	-	62
Kętrzyn	6747,7	-	-	6636,4	-	30
Srokowo.....	8759,7	402,8	-	8356,9	-	34
POWIAT LIDZBARSKI...	22403,5	439,5	-	21840,8	-	56
Gmina miejska						
Lidzbark Warmiński	23,5	-	-	23,5	-	1
Gmina miejsko – wiejska						
Orneta	9704,3	220,4	-	9483,9	-	43
Gminy wiejskie						
Kiwity	1079,8	33,6	-	949,8	-	2
Lidzbark Warmiński	9702,0	-	-	9675,2	-	10
Lubomino.....	1893,9	185,5	-	1708,4	-	-
POWIAT MRĄGOWSKI .	64217,2	2225,5	24769,8	28306,6	8706,0	75
Gmina miejska						
Mrągowo.....	-	-	-	-	-	7
Gmina miejsko – wiejska						
Mikołajki.....	18781,7	859,1	9863,4	8041,7	-	8
Gminy wiejskie						
Mrągowo.....	15920,9	204,8	748,0	13812,4	1115,0	4
Piecki	22910,1	1109,1	14158,4	3338,5	4153,0	38
Sorkwity.....	6604,5	52,5	-	3114,0	3438,0	18

TABL. 6 (69). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2007 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona					Liczba pomników przyrody
	ogółem ^a	w tym				
		rezerwy przyrody ^b	parki krajo- brazowe ^{bc}	obszary chronionego krajobrazu ^c	zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	
w ha						
POWIAT NIDZICKI.....	55604,0	213,6	-	55390,4	-	23
Gmina miejsko – wiejska						
Nidzica.....	27063,8	213,6	-	26850,2	-	15
Gminy wiejskie						
Janowiec Kościelny	2648,1	-	-	2648,1	-	-
Janowo.....	17225,8	-	-	17225,8	-	6
Kozłowo.....	8666,3	-	-	8666,3	-	2
POWIAT OLSZTYŃSKI..	153373,1	4368,9	-	142854,4	5443,0	133
Gminy miejsko – wiejskie						
Barczewo	12835,2	-	-	12831,8	-	10
Biskupiec	17898,3	53,3	-	11822,3	5443,0	3
Dobre Miasto	13118,6	-	-	13118,6	-	18
Jeziorany.....	4953,7	32,5	-	4921,2	-	6
Olsztynek	30285,6	187,3	-	30098,3	-	18
Gminy wiejskie						
Dywity	5920,3	-	-	5920,3	-	7
Gietrzwałd.....	12974,6	502,6	-	12472,0	-	32
Jonkowo.....	4624,9	392,7	-	4214,9	-	4
Kolno	7304,9	8,4	-	7296,5	-	6
Purda.....	22175,6	1174,8	-	20898,9	-	17
Stawiguda	18758,4	1827,8	-	16926,1	-	12
Świątki.....	2523,0	189,5	-	2333,5	-	-
POWIAT SZCZYCIEŃSKI.	85529,9	517,9	1355,0	78078,6	5361,0	121
Gmina miejska						
Szczytno.....	-	-	-	-	-	14
Gmina miejsko – wiejska						
Pasym.....	11745,2	173,1	-	11379,8	-	-
Gminy wiejskie						
Dźwierzuty.....	7709,4	12,4	-	5374,0	2323,0	7
Jedwabno	31150,0	274,3	-	30855,8	-	18
Rozogi.....	-	-	-	-	-	10
Szczytno.....	14537,9	-	-	14537,9	-	29
Świątajno	11277,8	58,1	1355,0	6821,5	3038,0	11
Wielbark	9109,6	-	-	9109,6	-	32
MIASTO NA PRAWACH POWIATU						
Olsztyn.....	501,8	14,8	-	487,0	-	17
Podregion elcki.....	369690,1	11262,9	38068,0	318498,1	1418,0	466
POWIAT ELCKI.....	55828,5	190,2	-	54918,3	660,0	34
Gmina miejska						
Elk.....	-	-	-	-	-	6

TABL. 6 (69). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2007 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona					Liczba pomników przyrody
	ogółem ^a	w tym				
		rezerwaty przyrody ^b	parki krajo- brazowe ^{bc}	obszary chronionego krajobrazu ^c	zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	
w ha						
Gminy wiejskie						
Elk.....	27123,0	190,2	-	26932,8	-	23
Kalinowo.....	10646,5	-	-	9986,5	660,0	-
Prostki.....	6519,8	-	-	6519,8	-	2
Stare Juchy.....	11539,2	-	-	11479,2	-	3
POWIAT GIŻYCKI.....	71427,3	2671,3	-	68531,7	-	168
Gmina miejska						
Giżycko.....	-	-	-	-	-	81
Gmina miejsko – wiejska						
Ryn.....	15466,5	-	-	15283,8	-	3
Gminy wiejskie						
Giżycko.....	18131,2	2027,0	-	16062,6	-	28
Krukłanki.....	18269,3	232,0	-	18037,3	-	45
Miłki.....	7965,6	412,3	-	7553,3	-	-
Wydminy.....	11594,7	-	-	11594,7	-	11
POWIAT GOŁDAPSKI.....	60589,1	836,3	13859,7	45135,1	758,0	37
Gmina miejsko – wiejska						
Gołdap.....	26486,8	146,7	3592,3	21989,8	758,0	25
Gminy wiejskie						
Banie Mazurskie.....	14010,0	-	-	14010,0	-	3
Dubeninki.....	20092,3	689,6	10267,4	9135,3	-	9
POWIAT OLECKI.....	34984,1	434,6	-	34456,5	-	42
Gmina miejsko – wiejska						
Olecko.....	6707,4	-	-	6707,4	-	7
Gminy wiejskie						
Kowale Oleckie.....	14030,6	434,6	-	13596,0	-	16
Świątajno.....	10688,5	-	-	10595,5	-	14
Wieliczki.....	3557,6	-	-	3557,6	-	5
POWIAT PISKI.....	102663,4	5765,3	24208,3	72664,0	-	113
Gminy miejsko - wiejskie						
Biała Piska.....	24626,2	-	-	24626,2	-	15
Orzysz.....	22106,7	912,5	1510,0	19684,0	-	20
Pisz.....	35267,5	691,7	9270,0	25305,8	-	16
Ruciane – Nida.....	20663,0	4161,1	13428,3	3048,0	-	62
POWIAT WĘGORZEWSKI.....	44197,7	1365,2	-	42792,5	-	72
Gmina miejsko – wiejska						
Węgorzewo.....	19415,0	1088,0	-	18287,0	-	40
Gminy wiejskie						
Budry.....	9854,0	-	-	9854,0	-	26
Pozezdrze.....	14928,7	277,2	-	14651,5	-	6

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rady gminy. b Bez otuliny. c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 7 (70). ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone; stan w końcu roku) ^b w tys. t	Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów (stan w końcu roku) w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione	magazynowane czasowo		
WOJEWÓDZTWO	894,8	782,1	45,8	66,9	1417,0	8,7
Podregion elbląski	377,3	322,1	28,9	26,3	603,8	8,6
Powiaty:						
braniewski	2,4	1,3	0,1	1,0	-	-
działdowski	34,4	34,4	-	-	-	-
elbląski	1,1	1,1	-	-	-	-
iławski	59,3	53,2	1,0	5,1	-	-
nowomiejski	17,7	15,2	2,3	0,2	-	-
ostródzki	98,8	76,3	19,9	2,6	6,4	-
Miasto na prawach powiatu:						
Elbląg	163,6	140,6	5,6	17,4	597,4	8,6
Podregion olsztyński	306,3	266,5	4,2	35,6	802,8	-
Powiaty:						
bartoszycki	7,4	7,0	0,4	-	-	-
kętrzyński	6,8	6,6	0,2	-	-	-
lidzbarski	2,2	2,2	-	-	-	-
mrągowski	3,3	2,8	-	0,5	-	-
nidzicki	39,5	39,5	-	-	-	-
olsztyński	84,8	82,0	2,3	0,5	0,5	-
szczycieński	27,2	26,9	-	0,3	-	-
Miasto na prawach powiatu:						
Olsztyn	135,1	99,5	1,3	34,3	802,3	-
Podregion elcki	211,2	193,5	12,7	5,0	10,4	0,1
Powiaty:						
elcki	50,2	39,5	8,6	2,1	2,1	-
giżycki	7,9	6,7	-	1,2	1,2	-
gołdapski	6,9	6,7	0,2	-	-	-
olecki	69,7	69,7	-	-	-	-
piski	71,4	69,2	0,5	1,7	-	-
węgorzewski	5,1	1,7	3,4	-	7,1	0,1

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Na terenie własnych zakładów.

TABL. 8 (71). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Składowiska kontrolowane czynne ^a		Odpady ^{bc}				Nieczystości ciekłe wywiezione	
	liczba obiektów	powierzchnia w ha	ogółem	zebrane z:			ogółem	w tym z gospodarstw domowych
				gospodarstw domowych	handlu, małego biznesu, biur i instytucji	usług komunalnych		
w tys. t							w dam ³	
WOJEWÓDZTWO	48	239,8	316,6	228,3	70,8	17,5	865,7	554,4
Podregion elbląski.....	18	118,1	103,2	74,7	21,9	6,6	411,9	235,6
Powiaty:								
braniewski	3	27,2	8,0	5,9	1,8	0,3	34,5	29,3
działdowski	2	11,6	8,6	6,0	1,7	0,9	62,2	28,8
elbląski	5	18,5	7,9	5,6	2,0	0,3	33,0	17,3
iławski	3	12,2	13,0	9,9	2,2	0,8	93,2	49,9
nowomiejski	2	7,1	3,6	2,8	0,7	0,2	114,1	61,5
ostródzki.....	2	37,0	23,6	17,6	3,4	2,6	37,9	21,8
Miasto na prawach powiatu:								
Elbląg.....	1	4,5	38,7	27,1	10,1	1,5	37,0	27,0
Podregion olsztyński.....	16	73,9	145,8	103,7	35,8	6,2	306,7	212,5
Powiaty:								
bartoszycki	2	3,3	11,3	10,7	0,5	0,1	23,7	18,4
kętrzyński	4	31,5	11,8	9,4	1,7	0,8	36,8	26,0
lidzbarski	2	11,1	14,4	10,4	1,9	2,2	10,6	6,9
mragowski	1	7,2	11,9	9,6	2,1	0,1	46,9	19,8
nidzicki.....	3	3,3	5,2	4,5	0,5	0,2	45,9	39,5
olsztyński.....	2	13,5	20,1	14,6	4,3	1,1	78,2	52,1
szczycieński.....	2	4,0	11,7	10,0	1,1	0,6	62,6	49,4
Miasto na prawach powiatu:								
Olsztyn.....	-	-	59,3	34,5	23,6	1,2	2,1	0,4
Podregion elcki.....	14	47,8	67,6	49,9	13,1	4,6	147,1	106,2
Powiaty:								
elcki	3	13,9	19,8	15,8	2,9	1,1	38,1	29,9
giżycki.....	3	16,6	15,4	11,2	2,6	1,6	23,4	15,2
gołdapski.....	1	1,3	4,4	3,1	1,2	0,1	10,5	4,9
olecki.....	3	5,8	9,5	6,2	3,1	0,2	11,1	5,9
piski	2	6,0	11,2	8,3	1,7	1,2	58,7	45,5
węgorzewski	2	4,2	7,2	5,2	1,6	0,4	5,3	4,9

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe. c Bez wyselekcjonowanych.

TABL. 9 (72). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2007 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska				Gospodarka wodna	
	ogółem	w tym			ogółem	w tym ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami		
w tys. zł						
WOJEWÓDZTWO	142363,1	89407,5	26804,3	24013,3	94793,1	50790,8
Podregion elbląski.....	63903,4	39439,5	8588,4	15644,5	37381,4	17767,5
POWIAT BRANIEWSKI.....	4815,6	4693,7	-	96,9	828,4	807,4
Gminy miejskie:						
Braniewo.....	4742,6	4620,7	-	96,9	63,5	63,5
Gminy miejsko – wiejskie:						
Frombork	-	-	-	-	21,0	-
w tym miasto	-	-	-	-	-	-
Pieniężno.....	36,0	36,0	-	-	573,9	573,9
w tym miasto.....	36,0	36,0	-	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Braniewo.....	-	-	-	-	-	-
Lelkowo	37,0	37,0	-	-	39,0	39,0
Płoskinia	-	-	-	-	119,0	119,0
Wilczęta	-	-	-	-	12,0	12,0
POWIAT DZIAŁDOWSKI.....	6481,0	6236,5	244,5	-	1310,8	792,2
Gminy miejskie:						
Działdowo.....	973,7	729,2	244,5	-	45,8	4,5
Gminy miejsko – wiejskie:						
Lidzbark.....	9,0	9,0	-	-	112,0	112,0
w tym miasto.....	9,0	9,0	-	-	26,0	26,0
Gminy wiejskie:						
Działdowo.....	1445,3	1445,3	-	-	957,0	479,7
Iłowo-Osada.....	4053,0	4053,0	-	-	-	-
Płońska.....	-	-	-	-	-	-
Rybno.....	-	-	-	-	196,0	196,0
POWIAT ELBLĄSKI	4229,1	4175,1	-	-	14262,8	1670,3
Gminy miejsko – wiejskie:						
Młynary.....	-	-	-	-	349,0	349,0
w tym miasto.....	-	-	-	-	-	-
Pasłęk.....	20,0	-	-	-	983,7	983,7
w tym miasto.....	20,0	-	-	-	-	-
Tolkmicko.....	4175,1	4175,1	-	-	302,6	302,6
w tym miasto.....	-	-	-	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Elbląg.....	34,0	-	-	-	6742,5	35,0
Godkowo.....	-	-	-	-	90,1	-
Gronowo Elbląskie.....	-	-	-	-	2253,2	-
Markusy	-	-	-	-	3541,7	-
Milejewo.....	-	-	-	-	-	-
Rychliki.....	-	-	-	-	-	-

TABL. 9 (72). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2007 R. (ceny bieżące) (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska				Gospodarka wodna	
	ogółem	w tym			ogółem	w tym ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami		
w tys. zł						
POWIAT IŁAWSKI.....	22141,7	16618,6	1918,1	3605,0	1421,0	997,1
Gminy miejskie:						
Iława	1216,9	1152,2	64,7	-	406,2	406,2
Lubawa	400,8	400,8	-	-	302,3	302,3
Gminy miejsko – wiejskie:						
Kisielice	1889,5	36,1	1853,4	-	-	-
w tym miasto	1853,4	-	1853,4	-	-	-
Susz.....	51,7	51,7	-	-	77,0	-
w tym miasto	51,7	51,7	-	-	77,0	-
Zalewo	10205,0	10205,0	-	-	196,0	31,0
w tym miasto	416,0	416,0	-	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Iława	8258,8	4653,8	-	3605,0	257,5	75,6
Lubawa	119,0	119,0	-	-	182,0	182,0
POWIAT NOWOMIEJSKI	20,0	20,0	-	-	2127,1	628,6
Gminy miejskie:						
Nowe Miasto Lubawskie	-	-	-	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Biskupiec	-	-	-	-	1728,4	229,9
Grodziczno.....	-	-	-	-	324,7	324,7
Kurzętnik	20,0	20,0	-	-	74,0	74,0
Nowe Miasto Lubawskie	-	-	-	-	-	-
POWIAT OSTRÓDZKI	17612,5	6528,3	-	11084,2	2779,3	2055,9
Gminy miejskie:						
Ostróda.....	1811,1	1811,1	-	-	344,5	344,5
Gminy miejsko – wiejskie:						
Miłakowo	-	-	-	-	-	-
w tym miasto	-	-	-	-	-	-
Miłomłyn	23,0	23,0	-	-	559,0	559,0
w tym miasto	-	-	-	-	7,0	7,0
Morąg.....	24,0	24,0	-	-	1311,7	588,3
w tym miasto	24,0	24,0	-	-	38,3	38,3
Gminy wiejskie:						
Dąbrówno	2858,0	2858,0	-	-	-	-
Grunwald	161,0	161,0	-	-	27,0	27,0
Łukta.....	1065,9	1065,9	-	-	225,3	225,3
Małdyty.....	-	-	-	-	189,8	189,8
Ostróda.....	11669,5	585,3	-	11084,2	122,0	122,0
Miasto na prawach powiatu:						
Elbląg.....	8603,5	1167,3	6425,8	858,4	14652,0	10816,0
Podregion olsztyński.....	53376,9	34504,9	10498,8	7317,2	38556,3	22731,6
POWIAT BARTOSZYCKI.....	1747,9	1677,9	52,0	18,0	2118,4	2066,5
Gminy miejskie:						
Bartoszyce.....	984,9	966,9	-	18,0	76,8	76,8
Górowo Iławeckie.....	355,3	355,3	-	-	-	-

TABL. 9 (72). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2007 R. (ceny bieżące) (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska			Gospodarka wodna	
	ogółem	w tym		ogółem	w tym ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu		
w tys. zł					
Gminy miejsko – wiejskie:					
Biszynek	-	-	-	-	-
w tym miasto	-	-	-	-	-
Sępól	224,6	224,6	-	-	101,2
w tym miasto	21,8	21,8	-	-	-
Gminy wiejskie:					
Bartoszyce.....	183,1	131,1	52,0	-	588,1
Górowo Iławeckie.....	-	-	-	-	1352,3
POWIAT KĘTRZYŃSKI.....	3064,9	2564,6	437,3	63,0	3053,8
Gminy miejskie:					
Kętrzyn	499,3	34,0	402,3	63,0	291,1
Gminy miejsko – wiejskie:					
Korsze.....	630,0	630,0	-	-	-
w tym miasto	21,0	21,0	-	-	-
Reszel.....	1834,6	1799,6	35,0	-	1500,6
w tym miasto	42,9	7,9	35,0	-	-
Gminy wiejskie:					
Barciany.....	-	-	-	-	824,4
Kętrzyn	101,0	101,0	-	-	187,8
Srokowo.....	-	-	-	-	249,9
POWIAT LIDZBARSKI	951,9	489,1	422,0	40,8	1932,5
Gminy miejskie:					
Lidzbark Warmiński	53,0	53,0	-	-	-
Gminy miejsko – wiejskie:					
Orneta	426,7	426,7	-	-	607,8
w tym miasto	390,0	390,0	-	-	-
Gminy wiejskie:					
Kiwity	-	-	-	-	-
Lidzbark Warmiński	422,0	-	422,0	-	1309,0
Lubomino.....	50,2	9,4	-	40,8	15,7
POWIAT MRĄGOWSKI.....	3139,3	3083,3	-	56,0	1830,0
Gminy miejskie:					
Mrągowo.....	1170,1	1114,1	-	56,0	29,7
Gminy miejsko – wiejskie:					
Mikołajki.....	1469,0	1469,0	-	-	101,0
w tym miasto	24,0	24,0	-	-	8,0
Gminy wiejskie:					
Mrągowo.....	298,5	298,5	-	-	519,4
Piecki	177,7	177,7	-	-	1111,9
Sorkwity.....	24,0	24,0	-	-	68,0
POWIAT NIDZICKI.....	732,5	732,5	-	-	1494,0
Gminy miejsko – wiejskie:					
Nidzica.....	323,5	323,5	-	-	725,2
w tym miasto	272,3	272,3	-	-	371,6
Gminy wiejskie:					
Janowiec Kościelny	-	-	-	-	650,8
Janowo	89,0	89,0	-	-	-
Kozłowo.....	320,0	320,0	-	-	118,0

TABL. 9 (72). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2007 R. (ceny bieżące) (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska				Gospodarka wodna	
	ogółem	w tym			ogółem	w tym ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami		
w tys. zł						
POWIAT OLSZTYŃSKI	11359,7	11067,1	258,9	33,7	21738,8	8925,0
Gminy miejsko – wiejskie:						
Barczewo	1108,0	815,4	258,9	33,7	2563,3	1380,5
w tym miasto	412,2	153,3	258,9	-	1289,2	116,1
Biskupiec	69,5	69,5	-	-	6597,3	3634,9
w tym miasto	69,5	69,5	-	-	2962,4	-
Dobre Miasto	1399,0	1399,0	-	-	603,0	603,0
w tym miasto	292,0	292,0	-	-	-	-
Jeziorany	3916,9	3916,9	-	-	732,9	732,9
w tym miasto	117,4	117,4	-	-	3,2	3,2
Olsztynek	1200,0	1200,0	-	-	6452,4	17,3
w tym miasto	275,6	275,6	-	-	6011,0	-
Gminy wiejskie:						
Dywity	151,7	151,7	-	-	369,9	369,9
Gietrzwałd	2662,3	2662,3	-	-	93,5	93,5
Jonkowo	107,0	107,0	-	-	1552,0	-
Kolno	18,5	18,5	-	-	489,7	465,7
Purda	65,3	65,3	-	-	2031,5	1374,0
Stawiguda	479,0	479,0	-	-	45,0	45,0
Świątki	182,5	182,5	-	-	208,3	208,3
POWIAT SZCZYCIEŃSKI	6924,6	4601,3	154,4	1734,0	3360,3	2394,6
Gminy miejskie:						
Szczytno	3050,6	2461,3	154,4	-	216,2	216,2
Gminy miejsko – wiejskie:						
Pasym	-	-	-	-	1287,6	1287,6
w tym miasto	-	-	-	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Dźwierzuty	-	-	-	-	30,0	30,0
Jedwabno	1937,2	203,2	-	1734,0	-	-
Rozogi	-	-	-	-	966,7	1,0
Szczytno	1403,0	1403,0	-	-	599,6	599,6
Świątajno	361,0	361,0	-	-	-	-
Wielbark	172,8	172,8	-	-	260,2	260,2
Miasto na prawach powiatu:						
Olsztyn	25456,1	10289,1	9174,2	5371,7	3028,5	3028,5
Podregion elcki	25082,8	15463,1	7717,1	1051,6	18855,4	10291,7
POWIAT ELCKI	8075,0	7248,8	-	826,2	5840,5	3283,4
Gminy miejskie:						
Elk	7014,6	6208,6	-	806,0	1336,7	1336,7
Gminy wiejskie:						
Elk	852,4	832,2	-	20,2	68,3	68,3
Kalinowo	208,0	208,0	-	-	1490,0	355,7
Prostki	-	-	-	-	1705,8	1188,0
Stare Juchy	-	-	-	-	1239,7	334,7

TABL. 9 (72). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2007 R. (ceny bieżące) (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska				Gospodarka wodna	
	ogółem	w tym			ogółem	w tym ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami		
w tys. zł						
POWIAT GIŻYCKI	5749,3	5492,3	110,0	147,0	4413,9	1676,2
Gminy miejskie:						
Giżycko.....	1968,3	1944,3	-	24,0	1148,2	1148,2
Gminy miejsko – wiejskie:						
Ryn.....	3272,0	3272,0	-	-	2301,2	250,0
w tym miasto.....	210,0	210,0	-	-	1103,0	-
Gminy wiejskie:						
Giżycko.....	491,0	258,0	110,0	123,0	266,0	266,0
Kruklanki	-	-	-	-	12,0	12,0
Miłki	-	-	-	-	686,5	-
Wydminy	18,0	18,0	-	-	-	-
POWIAT GOŁDAPSKI	7535,4	1191,4	6247,0	-	1418,0	704,0
Gminy miejsko – wiejskie:						
Gołdap.....	7233,4	889,4	6247,0	-	-	-
w tym miasto.....	6682,6	338,6	6247,0	-	-	-
Gminy wiejskie:						
Banie Mazurskie	302,0	302,0	-	-	1144,0	430,0
Dubeninki	-	-	-	-	274,0	274,0
POWIAT OLECKI	1245,5	428,1	-	63,4	3280,4	2134,2
Gminy miejsko – wiejskie:						
Olecko.....	491,5	428,1	-	63,4	1354,9	208,7
w tym miasto.....	470,0	406,6	-	63,4	49,3	49,3
Gminy wiejskie:						
Kowale Oleckie.....	754,0	-	-	-	-	-
Świątajno	-	-	-	-	1809,5	1809,5
Wieliczki.....	-	-	-	-	116,0	116,0
POWIAT PISKI.....	731,3	716,3	-	15,0	1555,4	786,4
Gminy miejsko – wiejskie:						
Biała Piska	30,5	30,5	-	-	774,3	35,4
w tym miasto.....	-	-	-	-	-	-
Orzysz.....	138,8	128,8	-	10,0	47,0	16,9
w tym miasto.....	34,2	34,2	-	-	-	-
Pisz.....	557,0	557,0	-	-	324,0	324,0
w tym miasto.....	156,0	156,0	-	-	93,0	93,0
Ruciane – Nida.....	5,0	-	-	5,0	410,1	410,1
w tym miasto.....	-	-	-	-	-	-
POWIAT WĘGORZEWSKI ...	1746,3	386,2	1360,1	-	2347,2	1707,5
Gminy miejsko – wiejskie:						
Węgorzewo.....	1741,8	381,7	1360,1	-	534,4	237,5
w tym miasto.....	1690,2	330,1	1360,1	-	66,6	66,6
Gminy wiejskie						
Budry	-	-	-	-	632,0	632,0
Pozezdrze.....	4,5	4,5	-	-	1180,8	838,0

TABL. 10 (73). NIEKTÓRE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska			Gospodarka wodna		
	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki w km	oczyszczalnie ścieków (przemysłowe i komunalne)		ujęcia wody w m ³ na dobę	uzdatnianie wody w m ³ na dobę	sieć wodociągowa ^a w km
		liczba obiektów	przepustowość w m ³ na dobę			
WOJEWÓDZTWO	227,2	4	901	3486	20551	490,5
Podregion elbląski	92,0	1	135	1536	7761	94,8
Powiaty:						
braniewski	-	-	-	-	-	16,6
działdowski	23,8	-	85	-	-	13,0
elbląski	21,4	-	-	-	792	18,1
iławski	25,4	-	-	1536	879	4,5
nowomiejski	5,6	-	-	-	630	5,9
ostródzki	13,6	1	50	-	-	21,8
Miasto na prawach powiatu:						
Elbląg	2,2	-	-	-	5460	14,9
Podregion olsztyński	103,9	-	400	1909	9600	254,0
Powiaty:						
bartoszycki	2,3	-	-	588	-	23,6
kętrzyński	14,3	-	-	621	-	26,7
lidzbarski	-	-	-	-	-	41,2
mrągowski	16,3	-	-	700	-	34,0
nidzicki	0,4	-	-	-	-	1,9
olsztyński	59,0	-	-	-	9600	92,1
szczycieński	8,7	-	400	-	-	28,5
Miasto na prawach powiatu:						
Olsztyn	2,9	-	-	-	-	6,0
Podregion elcki	31,3	3	366	41	3190	141,7
Powiaty:						
elcki	1,7	-	-	-	-	37,7
giżycki	5,6	-	300	-	2600	7,9
gołdapski	20,5	3	66	41	350	27,1
olecki	0,1	-	-	-	-	36,5
piski	3,0	-	-	-	-	4,3
węgorzewski	0,4	-	-	-	240	28,2

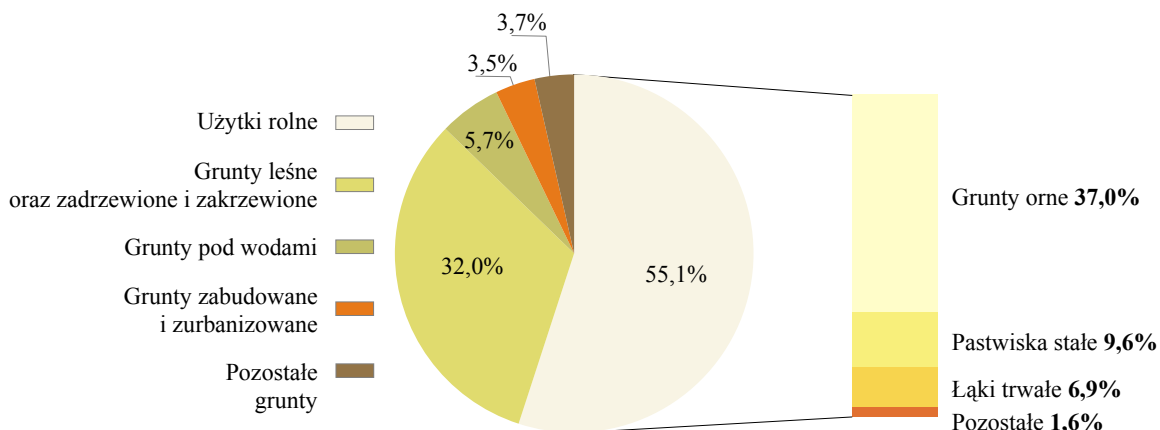
a Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w 2008 r.

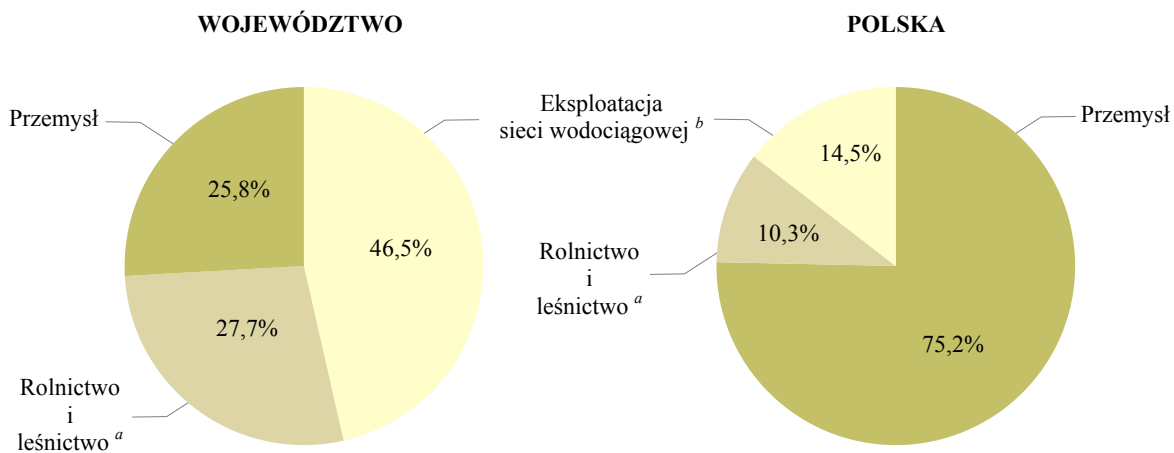
Stan w dniu 1 I

w %

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2007 r.

w %

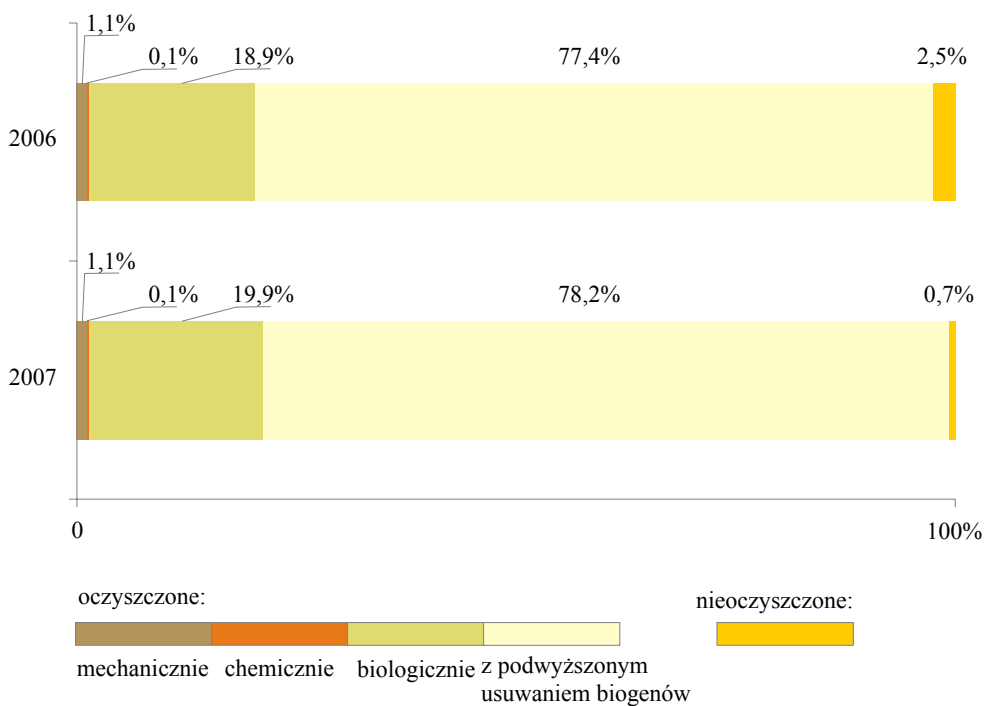

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych.

^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów wodnych i spółek wodnych.

Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi

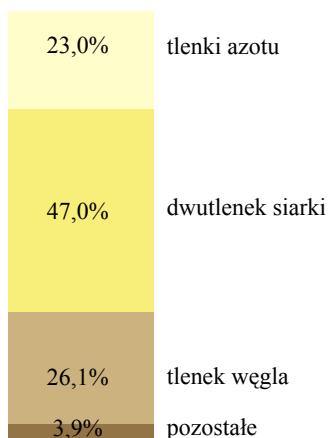
w %

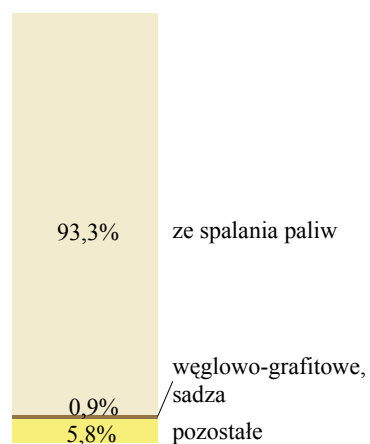
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2007 r.

w %

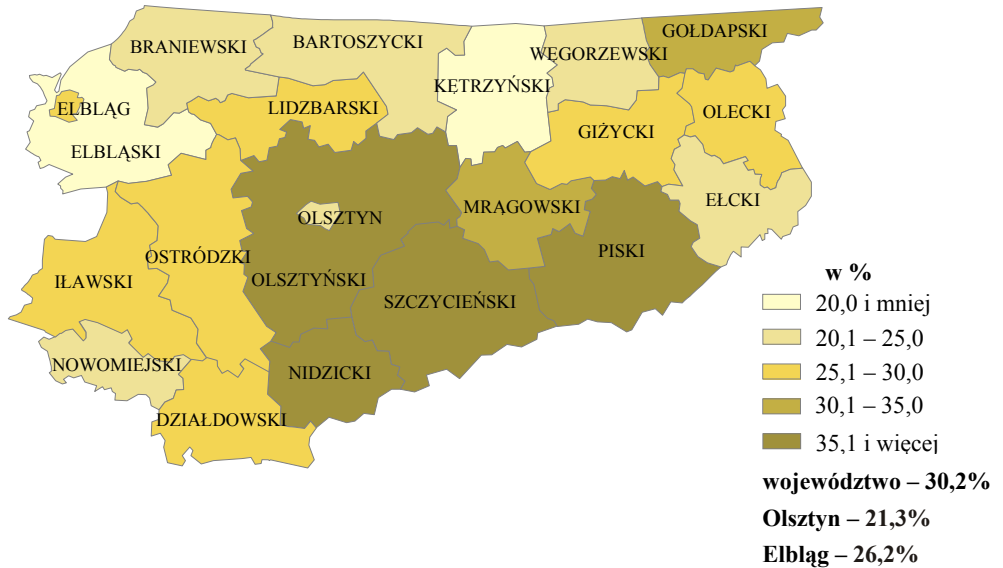
Zanieczyszczenia gazowe (bez CO₂)

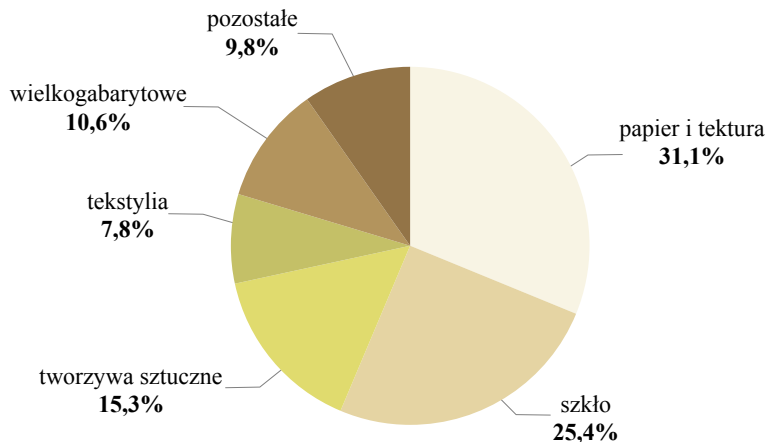
Zanieczyszczenia pyłowe

Lesistość w 2007 r. Stan w dniu 31 XII

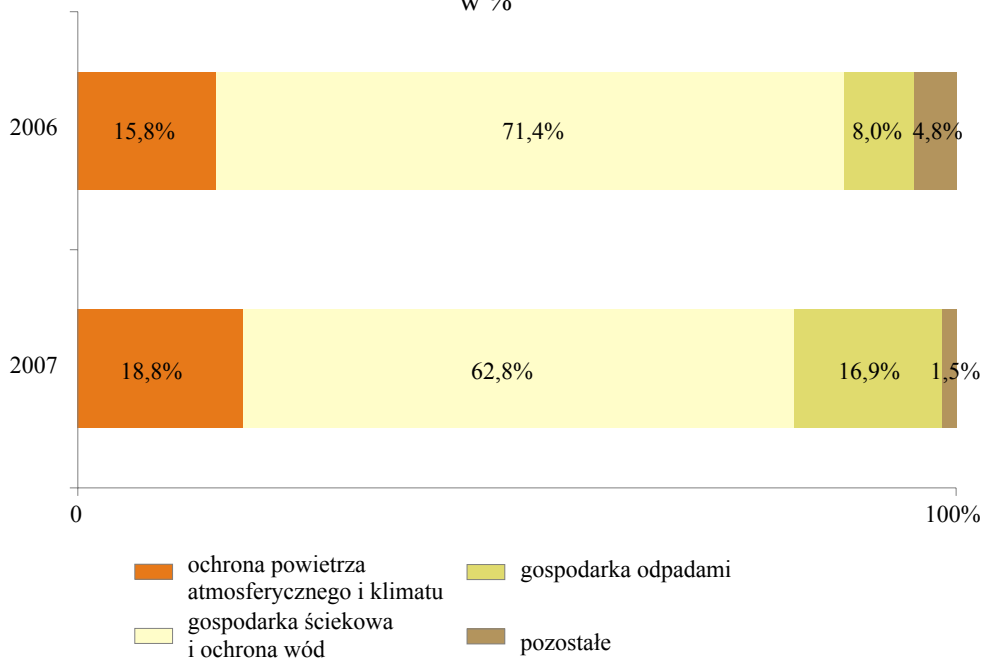

Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2007 r. w %

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania (ceny bieżące) w 2007 r.

w %

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące) w 2007 r.

w %

